

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง
อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ธงเทพ สรรชนสมบัติ

20 ก.พ. 2561

375277

Handwritten signature

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการเมืองการปกครอง

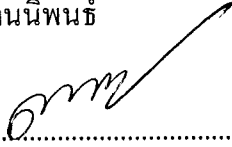
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิงหาคม 2559

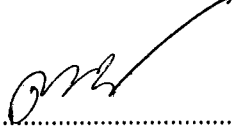
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ราชเทพ สรรชนสมบัติ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โปธิสว่าง)

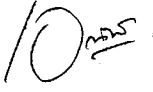
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โปธิสว่าง)

..... กรรมการ
(ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริกงกล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) พันตำรวจเอก ดร.ปกรณ์ มณีปกรณ์)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีชร)
วันที่ 22 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559.

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จากความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา และบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ซึ่งได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริกมล และรองศาสตราจารย์ (พิเศษ) พันตำรวจเอก ดร.ปกรณ์ มณีปกรณ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการเมืองการปกครองไทยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แนวคิดแนวทางซึ่งเป็นองค์ประกอบให้ผู้วิจัยมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดทำงานวิจัยนี้

ขอขอบคุณประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทราทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจให้เสมอมา คุณประ โยชน์ อันจะพึงมีจากการค้นคว้างานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธงเทพ สรรชนสมบัติ

57910273: สาขาวิชา: การเมืองการปกครอง; ร.ม. (การเมืองการปกครอง)

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล/ เทศบาลตำบล/ ฉะเชิงเทรา/ การบริหารงาน

รุงเทพ สรรชนสมบัติ: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา (THE ADMINISTRATION ON GOOD GOVERNANCE OF THE MUNICIPALITY BANGPAKONG CHACHOENGSAO DISTRICT COMMITTEE.)
คณะกรรมการการควบคุมงานนิพนธ์: ไพฑูรย์ โพธิสว่าง, ร.ค., วิเชียร ต้นศิริคงคล, ร.ค.อ.ร.ค., ปกรณ์ มณีปกรณ์, พ.ค.อ.ปร.ค., 120 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 คน ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของระดับความคิดเห็น พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านมุ่งเน้นฉันทามติมากที่สุด รองลงมา ด้านหลักความเสมอภาค และด้านหลักนิติธรรม ตามลำดับผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดย การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย คือ ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย มีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบางปะกง โดยการฝึกอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทศบาลในทุกด้าน เพื่อให้คณะผู้บริหารได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเทศบาลและตนเองอย่างแท้จริง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการปกครองตนเอง เป็นการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร.....	8
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล 10 ประการ.....	16
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	22
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ.....	27
แนวคิด เกี่ยวกับเทศบาล.....	30
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลบางปะกง.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิจัย.....	59
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง.....	61
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน	78
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	86
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปผลการวิจัย	87
อภิปรายผลการวิจัย	91
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก	102
ภาคผนวก ข	112
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	รายชื่อหมู่บ้านและขนาดกลุ่มตัวอย่าง..... 54
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล..... 59
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกงรายด้าน..... 61
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักประสิทธิผล..... 63
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักประสิทธิภาพ..... 64
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการตอบสนอง..... 66
7	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการรับผิชอบ..... 67
8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักความโปร่งใส..... 69
9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการมีส่วนร่วม..... 70
10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการกระจายอำนาจ..... 72
11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักกนิติธรรม..... 74
12	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักความเสมอภาค..... 75
13	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตาม ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักมุ่งฉันทามติ..... 77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ..... 78
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ..... 79
16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ..... 79
17	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ..... 80
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามการศึกษา..... 81
19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามการศึกษา..... 81
20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ..... 82
21	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ..... 82
22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน 83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
23	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น ของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน..... 83
24	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพทางสังคมในหมู่บ้านหรือชุมชน 84
25	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น ของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพทางสังคมในหมู่บ้าน หรือชุมชน..... 84
26	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน 85
27	ความคิดเห็นเกี่ยวกับความครอบคลุมของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง..... 86
28	ข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง 86

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	51

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากหลักฐานที่ปรากฏในเอกสารหลายชิ้นพบว่า คำว่า Good governance ถูกนำมาใช้อย่างเป็นทางการครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1989 ในรายงานเรื่อง Sud sahara africa: From crisis to sustainable geawth ซึ่งเป็นรายงานที่ธนาคารโลกได้วิเคราะห์ถึงความล้มเหลวในการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ ในทวีปแอฟริกา ธนาคารโลกและกองทุนระหว่างประเทศเชื่อว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนจะไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จได้หากประเทศต่าง ๆ ไม่สามารถบริหารประเทศตามหลัก Good governance และได้มีการผูกโยงคำว่า Development เข้ากับคำว่า Good governance หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การพัฒนาประเทศจะดำเนินการอย่างได้ผลต่อเมื่อมีการกำหนดกลไกอำนาจรัฐที่ดีในการบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2557, หน้า 7)

ธรรมาภิบาล หรือ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม รัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะ วิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วยหลัก 10 ประการ ได้แก่ หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า (Efficiency/Value for money) หลักความเสมอภาค (Equity) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หลักการตรวจสอบได้/มีการรับผิดชอบ (Accountability) หลักเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) และหลักนิติธรรม (Rule of law)

สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม และหารือในเบื้องต้นกับประธาน อ.ก.พ.ร. เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อนำมาประกอบการปรับปรุงหลัก ธรรมชาติของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีใหม่ ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น สะดวกต่อการจดจำและ การนำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทย โดยได้ นำเอาประเด็นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องรวมไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ นอกจากนี้ ยังได้ให้ ความสำคัญในเรื่องความรับผิดชอบทางการบริหาร โดยเพิ่มเติมในเรื่องการสร้างจิตสำนึกด้าน คุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 279 ซึ่งได้กำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทไว้ด้วย สำหรับความหมายของหลักธรรมชาติของการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) ทั้ง 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย มีดังนี้

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New public management) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิผล (Effectiveness) การตอบสนอง (Responsiveness) 2. ค่านิยม ประชาธิปไตย (Democratic value) ประกอบด้วย ภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) เปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หลักนิติธรรม (Rule of law) ความเสมอภาค (Equity) 3. ประชาธิปไตย (Participatory state) การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทมติ (Participation/Consensus oriented) การกระจายอำนาจ (Decentralization) 4. ความรับผิดชอบ ทางการบริหาร (Administrative responsibility) ประกอบด้วย คุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethics) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558)

ขณะเดียวกันการบริหารจัดการงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา พบว่า มีปัญหา มากมาย เช่น ขาดความรู้ ความเข้าใจ และการปลูกฝังจิตสำนึกแก่ข้าราชการที่กำกับดูแลท้องถิ่น ความเป็นอิสระของท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ตามหลักการและเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ที่ ยังมองว่าท้องถิ่นยังไม่พร้อมและไม่สามารถพึ่งตนเองได้ โดยยังต้องพึ่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคคอยช่วยประคับประคองอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ ปัญหาการทุจริต และความไม่ โปร่งใสในการบริหารงานยังไม่ได้รับการตรวจสอบเชิงรุกอีกมาก ซึ่งล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่ต้อง เร่งแก้ไข และสิ่งที่ทำลายผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ วิธีการทำงานที่ควรตระหนัก ถึงการดูแล บำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชน ปราศจากการทุจริต ประพฤติมิชอบ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (ถวัลย์รัฐ วรเทพพิชญ์, 2543, หน้า 182)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันมีอยู่ 5 รูปแบบ แบ่งออกเป็น รูปแบบทั่วไป 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบพิเศษ 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งการปกครองแบบท้องถิ่นที่

มีมากที่สุดคือเทศบาล และเทศบาลตำบลบางปะกงได้มีการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม คุณธรรมและจริยธรรมของประชาชน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เทศบาลตำบลบางปะกง เดิมเป็นชุมชนบางปะกง จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ การก่อสร้างพระอุโบสถวัดคงคาราม (บน) แสดงให้เห็นว่า ชุมชนบางปะกงมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลาง มีทั้งชาวไทยและชาวมอญอาศัยปะปนกัน โดยชาวมอญจะตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยตั้งแต่บริเวณปากคลองพานทอง จนถึงบ้านบางปะกงบน และบางปะกงกลางบางส่วน ต่อมาภายหลังได้มีชาวจีนอพยพมาตั้งถิ่นฐานที่อยู่บริเวณบ้านบางปะกงล่างและบ้านบางปะกงกลางบางส่วน โดยเล่นเรือมาเข้าที่ปากอ่าวแม่น้ำบางปะกง มีทั้งชาวจีนแต้จิ๋ว จีนแคะ จีนกวางตุ้ง จีนฮกเกี้ยน จีนไหหลำ และจีนแมนจู เป็นต้น (เทศบาลตำบลบางปะกง, 2558, หน้า 5)

โดยการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางปะกง ได้ยึดหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางปะกง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง ในการตรวจสอบ วางแผน และร่วมกันป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ซึ่งการผนึกพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายจะนำไปสู่การปฏิรูปให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการกระจายอำนาจในการพิจารณา ตัดสินใจ และรับผิดชอบร่วมกัน เป็นการสร้างกลไกในการตรวจสอบ ถ่วงดุล การบริหารงานของราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้เทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางปะกงให้ดียิ่งขึ้น

คำถามในการวิจัย

1. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการบริหารเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
2. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ตามความคิดเห็นของประชาชน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพทางสังคม

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกัน
6. ประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจะนำการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มุ่งศึกษาตัวแปร ดังนี้
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านต่าง ๆ ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

เพศ

อายุ

ระดับการศึกษา

อาชีพ

รายได้

สถานภาพทางสังคม

2.2 ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ตามที่คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance rating) โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ได้มีการกำหนดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 10 องค์ประกอบไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการระบบราชการ, 2558)

2.2.1 หลักประสิทธิผล

2.2.2 หลักประสิทธิภาพ

2.2.3 หลักการตอบสนอง

2.2.4 หลักการรับผิดชอบต่อ

2.2.5 หลักความโปร่งใส

2.2.6 หลักการมีส่วนร่วม

2.2.7 หลักการกระจายอำนาจ

2.2.8 หลักนิติธรรม

2.2.9 หลักความเสมอภาค

2.2.10 หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาเฉพาะกรณี เพื่อให้เข้าใจในข้อความที่ต้องการใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมีการกำหนดนิยามศัพท์ไว้ดังนี้

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักในการปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 10 หลัก

1. หลักประสิทธิผล คือ ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมี

ทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึง มีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2. หลักประสิทธิภาพ คือ การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3. หลักการตอบสนอง คือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย และมีความแตกต่าง

4. หลักการรับผิดชอบ คือ การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5. หลักความโปร่งใส คือ กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

6. หลักการมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7. หลักการกระจายอำนาจ คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลาง ให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8. หลักนิติธรรม คือ การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9. หลักความเสมอภาค คือ การได้รับการปฏิบัติและได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย

หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่น ๆ

10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ คือ การหาข้อตกลงทั่วไป ภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับ ประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติ ไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล 10 ประการ
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
5. แนวคิด เกี่ยวกับเทศบาล
6. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลบางปะกง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

การที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตำราทางวิชาการของนักวิชาการหลากหลายท่านจึงได้ประมวลแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการบริหาร

คำว่า “บริหาร” มาจากคำว่า Administration มีความหมายเหมือนกับคำว่า Management ฉะนั้น จึงมีการใช้ทั้งสองคำนี้ในลักษณะเดียวกัน แต่คำว่า Management มักจะใช้ในการบริหารองค์การหรือหน่วยงานที่มุ่งในด้านกำไร แต่การบริหารงานในวงการศึกษาหรือการบริหารงานโครงการสุขภาพในสถานศึกษานั้นมิได้มุ่งหวังผลกำไรหรือขาดทุนจึงใช้คำว่า Administration จึงจะเหมาะสมที่สุด การบริหาร (Administration) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่จะชี้ให้เห็นความสำเร็จหรือความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงาน การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ การบริหารงานที่สำคัญจะนำไปสู่ความก้าวหน้า การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคล ในองค์การซึ่งมีการวินิจฉัยสั่งการ นักบริหารจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักบริหารและความเจริญเติบโตของการบริหารชีวิตประจำวันของมนุษย์ ไม่ว่าในครอบครัวหรือองค์การใดย่อมเกี่ยวข้องกับการบริหาร

อยู่เสมอ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและจำเป็นต่อการที่จะดำรงชีวิต ของมนุษย์ในสังคม มีนักบริหาร นักวิชาการ และนักการศึกษามากมายหลากหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะ ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

ดิน ปรัชญพฤทธิ (2535, หน้า 8) การบริหาร หมายถึง กระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจนั้น หมายถึง เกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

พิทยา บวรวัฒนา (2546, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การบริหาร เป็นเรื่องของ การนำเอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545, หน้า 39) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารเกิดได้หลายแนวคิด เช่น โปสต์คอร์ด (POSDCoRB) เกิดจากแนวคิดของลูเธอร์ กุลลิค (Luther Gulick) และลินดอล เออร์วิค (Lyndall Urwick) ประกอบด้วยขั้นตอนการบริหาร 7 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) การงบประมาณ (Budgeting) ขณะที่กระบวนการบริหารตามแนวคิดของเฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุมงาน (Controlling) หรือรวมเรียกว่า พอคค (POCCCC)

คณาจารย์ภาควิชาบริหารรัฐกิจ (2549, หน้า 9) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นต้นกำเนิดในการเสนอองค์ประกอบมูลฐานของการบริหารแบบกระบวนการ 4 ประการที่เรียกว่า POCC ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การสร้างทางเลือกหรือแนวทางดำเนินการไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้ในการตัดสินใจในอนาคต
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานและระบุนหน้าที่โดยการผสมผสานระหว่างวัตถุ คน เงิน
3. การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การทำให้เกิดการดำเนินงานตามที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งการบังคับบัญชาที่ดีนั้นจะต้องมีการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง กล่าวคือ การยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้
4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การรวมความพยายามของผู้ปฏิบัติงาน

นพพงษ์ บุญจิตราคุล (2537, หน้า 26) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลร่วมกันกำหนดขึ้น โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรชนิดต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบของการบริหาร

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของการบริหาร ตำราทางวิชาการของนักวิชาการหลากหลายท่าน จึงได้ประมวลผลองค์ประกอบของการบริหารมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมคิด บางโม (2545, หน้า 61) ได้อธิบายองค์ประกอบของการบริหารที่สำคัญ และมีความจำเป็นต่อองค์การ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่แน่นอน กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าดำเนินการไปทำไม เพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการ หรือในการผลิต ต้องรู้ว่า จะผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่นใด ถ้าหากไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้วก็ไม่มีความหมายที่จะบริหารการดำเนินงานต่าง ๆ จะไม่มีผลสำเร็จ เพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

2. ทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมไปถึงความสามารถในการจัดการทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ 4M คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความสามารถในการจัดการ (Management) หรือ 6M ที่มีเครื่องจักร (Machine) และตลาด (Market) เพิ่มเข้ามาซึ่งในปัจจุบันมีความจำเป็นมากขึ้น

3. มีการประสานงานระหว่างกัน หรือเรียกได้ว่ามีปฏิริยาระหว่างกัน กล่าวคือเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4M หรือ 6M ดังกล่าวจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและเกิดปฏิริยาระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกัน และที่เกิดขึ้นจริง ๆ ด้วย การนำปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิริยาระหว่างกัน ไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกัน การบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

4. ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในการบริหารนั้นสิ่งที่วัดผลสำเร็จของงานว่าบรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ขององค์การก็คือ ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การ ในอันที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การในการใช้ทรัพยากรขององค์การที่มีอยู่ระยั้ง โดยเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้าและค่าใช้จ่ายกับปัจจัยนำออกและรายได้ขององค์การ

กระบวนการของการบริหาร

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการของการบริหารที่เกี่ยวข้อง ตำราทางวิชาการของนักวิชาการหลากหลายท่านจึงได้ประมวลแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล ได้กล่าวถึง การบวนการการบริหารควรประกอบด้วย 10 ประการ คือ (พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล, 2542, หน้า 64 - 72)

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้า โดยเกี่ยวกับการคาดการณ์ (Forecasting) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Set objective) การพัฒนากลยุทธ์ (Develop strategies) ในการวางแผน ซึ่งต้องคำนึงถึงนโยบาย (Policy) เพื่อให้แผนงานที่กำหนดขึ้นไว้มีความสอดคล้องต้องกันในการดำเนินงาน

2. การจัดการ (Organizing) หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่าง ๆ สามารถดำเนินไปโดยมีการประสานงานกันอย่างดี

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ

4. การตัดสินใจ (Decision) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจแยกแยะและวิเคราะห์ข้อออกมาให้ได้ว่าในการทำงานต้องมีการตัดสินใจในเรื่องใดบ้าง

5. การสั่งการ (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการวินิจฉัยสั่งการ รวมทั้งการควบคุมงานและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงานที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดี

6. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อการดำเนินการเป็นไปด้วยดี และราบรื่น ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะทำให้การประสานงานดีขึ้น และดำเนินการแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาขึ้น

7. การร่วมมือประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานให้ผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจในงาน เข้ามาร่วมทำงานกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ข้อตกลงที่สำคัญยิ่งของการประสานงาน คือ ความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องของ “จิตใจ”

8. การสื่อข้อความ (Communicating) หมายถึง การผ่านข่าวสารข้อมูลและความเข้าใจ เพื่อที่จะให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

9. การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหาร และสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงาน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ (Public relation) แจ้งให้ประชาชนทราบ ซึ่งโดยทั่วไปการรายงานจะหมายถึง

วิธีการของสถาบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจมาติดต่อสอบถามผู้บังคับบัญชา/ผู้ร่วมงาน ความสำคัญของรายงานนั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

10. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การงบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณ และการเงินตลอดจนการใช้งบประมาณในการควบคุมงาน

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง ตำราทางวิชาการของนักวิชาการหลากหลายท่าน จึงได้ประมวลแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เทเลอร์ (Taylor, 1911 อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์, 2543, หน้า 47 - 48) บิดาแห่งการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุดสำหรับงานแต่ละอย่าง คือ ต้องมีการกำหนดวิธีการการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์มาตรฐานของงาน จะต้องมีการจัดวางเอาไว้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่าง ๆ ก็ช่วยให้ตามผลผลิตทั้งหมด

2. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน โดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกต้องด้วย และในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

3. ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ควบคู่การพิจารณาคงงานนี้คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีการทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะ ได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลสูงขึ้น

4. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น

ฟาโย (Fayol, 1917 อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2545, หน้า 68 - 69) ได้กำหนดหลักการในการบริหารจัดการขึ้น 14 ประการ เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพขอกระบวนการบริหารจัดการ ดังนี้

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of labor) ฟาโย ได้เสนอว่าคนงานควรจะได้รับการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้น ซึ่งหลักการนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์การยุคปัจจุบันได้

2. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and responsibility) แวเปเบอร์และฟาโย ได้ให้ความสำคัญของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการของ แวเปเบอร์จะ ได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับจากความชำนาญของบุคคล (Expertise) ความรู้ทางด้านเทคนิค (Technical) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral worth) และความสามารถในการนำ (Leading) และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนเน้นว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควรอยู่คู่กัน

3. การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of command) ฟาโย กล่าวคำสั่งสองคำสั่ง (Dual command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เช่น การรายงานจะมีความเกี่ยวข้องในเมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ คำสั่งสองคำสั่งนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บังคับบัญชา และทำให้เกิดการสับสนในลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal hierarchy of authority) การประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนจะเป็นการยากและผู้บริหารจะไม่สนใจในความรู้สึของผู้ใต้บังคับบัญชา มักจะ โกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคตถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

4. สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ ความสัมพันธ์ของการจำกัดความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับในลำดับชั้นของการบริหารจัดการ จำนวนที่ดีที่สุดในการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน(Planning) และการจัดการ (Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับชั้นการบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้ปัญหาในการติดต่อสื่อสารลดลง และองค์การจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ภายในองค์การได้มีการแบ่งแยกแผนกต่าง ๆ ซึ่งแต่ละแผนกจะมีระดับชั้นการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารในระดับกลางและระดับต้นของสายการบังคับบัญชาแต่ละแผนกต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดการในระดับเดียวกันในแผนกอื่น ๆ ซึ่งปฏิสัมพันธ์นี้ช่วยในการตัดสินใจให้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้บริหารจะรู้จักบุคคลอื่น และรู้วิธีการ ในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้นสำหรับการทำงานข้ามแผนกหรือการทำงานข้ามสายนั้นเป็นการสร้างทีมงานข้ามสายซึ่งสามารถควบคุมโดยผู้นำของแต่ละทีม

5. การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รวมไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสายการบังคับบัญชา แต่เป็นการกำหนดว่า ควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไร อย่างไรและมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไร สิ่งนี้ถือว่ามีผลสำคัญ เนื่องจากว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกระดับขององค์กร

6. การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์กร องค์กรใดที่ไม่มีแผนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ซึ่งจะไม่มีการมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคล แต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงทำงานเป็นที่ร่วมกับกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนในการตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ หลักการในข้อนี้ยึดหลักว่ากิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดหมายและแผนเดียวกัน

7. หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาคคือ ความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์กรซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้นเป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียมกัน

8. การออกคำสั่ง (Order) วิธีการจัดการซึ่งอยู่ในตำแหน่งนั้นในการจัดการ เพื่อให้องค์กรได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นการจัดหางานให้แก่พนักงานโดยใช้ผังองค์กร (Organization chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคน และเป็นการชี้ชัดว่าตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขั้นได้ในอนาคต การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความนิยมมากขึ้นในองค์กรยุคปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่ามีความจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และการพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์กรจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคน และทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตน

9. ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำการต่าง ๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่มซึ่งความคิดริเริ่มนี้นับว่าเป็นจุดแข็งขององค์กร เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์กรและความต้องการของพนักงาน และความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุลซึ่งเป็นสิ่งชี้วัดผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหารงาน

10. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Energy) คำขอหรือ (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือ

ออกมาสำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชาความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารหลาย ๆ คนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด และทำงานอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ความมีระเบียบวินัยจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์กรกับคุณสมบัติของผู้ภายในองค์กร และเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติตามอย่างยุติธรรมอีกด้วย

11. ค่าตอบแทน (Remuneration of personnel) การให้รางวัลประกอบด้วยโบนัสและแผนการแบ่งกำไร เป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้ การให้หรือการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กร ระบบรางวัลที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์กร รวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตเพิ่ม โดยการให้รางวัล เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควรยุติธรรม และตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

12. ความมั่นคงในงาน (Stability of tenure of personnel) ความมั่นคงในงานมีความสำคัญต่อการจ้างงานระยะยาวเมื่อพนักงานอยู่ในองค์กรซึ่งมีแนวโน้มจะทำงานเป็นทีมเป็นระยะเวลานาน โดยพยายามพัฒนาทักษะ และปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรขององค์กร การจ้างงานระยะยาวเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้อธิบายการประสบความสำเร็จของบริษัทขนาดใหญ่ในญี่ปุ่น

13. ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์กร (Subordination of individual interests to the common interest) ผลประโยชน์ขององค์กรถือว่าเป็นประโยชน์ของทุก ๆ คน หรือของทุกกลุ่มในองค์กร ในขณะที่องค์กรยังดำเนินกิจการอยู่จะต้องมีการกำหนดผลประโยชน์เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์กรและสมาชิกภายในองค์กร

14. ความสามัคคี (Sprit de corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์กรที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในการออกแบบประยุคต์ของอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้นภายในองค์กร และสิทธิในการสั่งการ หรือการบริโภค และความร่วมมือกันถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่ทำให้้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนาความสามัคคีจะสามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงานโดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่สำคัญเพราะความสามัคคีคือพลัง เมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้้องค์การมีความแข็งแกร่ง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล 10 ประการ

ประวัติความเป็นมาของธรรมาภิบาลในประเทศไทย

หลักธรรมาภิบาล หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐและบรรษัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good governance” หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรม นั้นไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสมความรู้ ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์เป็นพัน ๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้ง โดยสันติวิธี และพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

หลักธรรมาภิบาลได้เข้ามาเผยแพร่สู่สังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2539 - 2540 ซึ่งเป็นช่วงของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากความบกพร่อง และการหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากการขาดการบริหารจัดการที่ดี หรือที่เรียกว่า “อธรรมาภิบาล (Bad governance)” นั่นเอง จากวิกฤตการณ์ในครั้งนั้นทำให้ไทยต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นจำนวนเงินถึง 7.2 พันล้านบาทเพื่อนำมาฟื้นฟูและพัฒนาประเทศประกอบกับสถานการณ์ในขณะนั้น ได้เกิดกระแสการตื่นตัวในเรื่องของการบริหารจัดการที่ดีจากองค์กรพัฒนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงทำให้องค์กรต่างประเทศที่ให้เงินกู้และเงินช่วยเหลือ เช่น ธนาคารโลก (World bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และองค์การสหประชาชาติ (United nations) ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และในการนำเงินไปใช้นั้นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสถานการณ์ที่ได้กล่าวไปนี้ส่งผลให้การขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) นั้น ไทยต้องนำหลักธรรมาภิบาล (Good governance) มาใช้ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและการบริหารงานภาครัฐ โดยมีหลักการพื้นฐานสำคัญคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความสำนึกรับผิดชอบ และหลักประสิทธิภาพประสิทธิผล แนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยภายในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับหน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของหน่วยงาน ปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพมีการบริการสาธารณะต่าง ๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชน

หลักธรรมาภิบาลมีกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนโครงการเพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ประสพปัญหากับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ไม่เป็นระบบและไม่มี ความโปร่งใส เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบขึ้น อีกทั้งผู้บริหาร ทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน เกิดการเห็นแก่ตัว ตักตวงผลประโยชน์เข้าตัวเองจนทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น จึงนำมาสู่การหันมาให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหลักธรรมาภิบาลนี้เป็นวิถีทางที่นำไปสู่ผลเชิงปฏิบัติในการช่วยเสริมให้แนวทางของประชาธิปไตยสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปสู่การปฏิรูประบบต่าง ๆ ของสังคม เพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ขึ้น อันเนื่องมาจากธรรมาภิบาลนี้จะครอบคลุมถึงทุก ๆ ด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคมทั้งในด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการทางธุรกิจ ระบบการศึกษา รวมทั้งภาคประชาชนและสังคมด้วยนั่นเอง (ถวิลวดี บุรีกุล, 2547, หน้า 2)

ความหมายของธรรมาภิบาล

คำว่า Good governance มีการใช้คำศัพท์ที่ใช้กันอยู่หลายคำ ได้แก่ ธรรมาภิบาล การปกครองที่ดี ธรรมรัฐ ในที่นี้ใช้คำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 อย่างไรก็ดี Good governance โดยศัพท์หมายถึง กติกา หรือกฎเกณฑ์การบริหารการปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการชำระรักษาสังคมบ้านเมืองและสังคม อันหมายถึง การจัดการบริหารทรัพยากรและสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ ระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ องค์กรของเอกชน ชมรมและสมาคม เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคล เอกชน และภาคประชาสังคม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ให้คำนิยามการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือธรรมาภิบาลไว้ว่า เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายข้าราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤต หรือภัยอันตราย ที่อาจจะมิมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญความเป็นไทย และ

กระแสโลกยุคปัจจุบัน

องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้วิเคราะห์ถึงความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง การบริหารและเศรษฐกิจ ในการดำเนินภารกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศในทุกกระดับ โดยมีกลไก กระบวนการและสถาบันซึ่งประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ สามารถแสดงออกถึงความต้องการในผลประโยชน์ และสามารถใช้อิทธิพลและหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อประสานประโยชน์และประนีประนอมความแตกต่างเหล่านั้นผ่านกระบวนการและสถาบันที่มีอยู่ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542, หน้า 30)

ที่มาของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักการย่อย 10 ประการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2558) ในปี พ.ศ. 2552 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ศึกษาและจัดทำเกณฑ์สำหรับใช้ในการสำรวจและประเมินระดับธรรมาภิบาลของส่วนราชการ และจังหวัด ซึ่งมีองค์ประกอบรวม 10 ประเด็น ได้แก่ ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การตอบสนอง (Responsiveness) ภาระรับผิดชอบ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) การมีส่วนร่วม (Participation) การกระจายอำนาจ (Decentralization) นิติธรรม (Rule of law) ความเสมอภาค (Equity) และมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus oriented)

ปี พ.ศ. 2553 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้มีการสำรวจสถานะการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในหน่วยงานของรัฐ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่ากรมจำนวน 46 หน่วยงาน ส่วนราชการระดับจังหวัดกระจายทั่วทุกภูมิภาค จำนวน 19 จังหวัด และสถาบันอุดมศึกษา 14 หน่วยงาน รวมทั้งสิ้น 79 หน่วยงาน พบว่า สถานะการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในหน่วยงานของรัฐ 10 หลัก ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง หลักภาระรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ และหลักการมุ่งเน้นฉันทามติ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. การปฏิบัติราชการที่อยู่ในระดับค่อนข้างดีประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง หลักภาระรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ และหลักความเสมอภาค ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าส่วนราชการได้ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติราชการทำหน้าที่โดยคำนึงถึงกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม มีการดำเนินการในการเรียนรู้และรับฟังความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการอำนวยความสะดวกต่อประชาชนที่รับบริการ รวมถึงจัดช่องทางการบริการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ

มีระบบงานที่เอื้อต่อการทำงานตามแผนยุทธศาสตร์ และนำไปสู่การปฏิบัติและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีการดำเนินการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ โดยมีการใช้เทคนิคและเครื่องมือในการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติราชการให้บริการแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยความเป็นธรรมและเท่าเทียม

2. การปฏิบัติราชการที่อยู่ในระดับปานกลางประกอบด้วยหลักการมีส่วนร่วม และหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนราชการยังไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรในการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง ร่วมแก้ปัญหาในกระบวนการตัดสินใจต่อการจัดบริการของรัฐ การตรวจสอบการทำงานของรัฐควรต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารราชการร่วมกับส่วนราชการอย่างครอบคลุมทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าหลักการมีส่วนร่วมเป็นประเด็นสำคัญในสังคมไทย โดยส่วนราชการต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจัง อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาในสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการให้ภาคส่วนอื่นเข้ามาดำเนินการแทนด้วย

3. การปฏิบัติราชการที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ส่วนราชการต้องให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากจะเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความสมานฉันท์ของสังคมไทย

ปี พ.ศ. 2555 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ทบทวนและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีใหม่ เพื่อให้หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีความง่ายต่อความเข้าใจ สะดวกต่อการจดจำ และการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทย ซึ่งได้นำเอาประเด็นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องรวมไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ นอกจากนี้ ยังได้ให้ความสำคัญในเรื่องของทัศนคติและพฤติกรรมของตัวบุคคลทั้งในระดับผู้นำและผู้ปฏิบัติงาน โดยเห็นควรให้มีการเพิ่มเติมประเด็นในเรื่องการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 279 ซึ่งได้กำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท อันประกอบไปด้วยค่านิยมหลัก 9 ประการ ได้แก่

1. การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
2. การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
3. การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

4. การยื่นหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
5. การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
6. การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้องและไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
7. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
8. การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2558) คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 ได้มีมติเห็นชอบกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ หลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New public management) อันประกอบด้วย
  - 1.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)
  - 1.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness)
  - 1.3 หลักการตอบสนอง (Responsiveness)
2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic value) อันประกอบด้วย
  - 2.1 หลักการรับผิดชอบ/ สามารถตรวจสอบได้ (Accountability)
  - 2.2 หลักความเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency)
  - 2.3 หลักนิติธรรม (Rule of law)
  - 2.4 หลักความเสมอภาค (Equity)
3. ประชาธิปไตย (Participatory state) อันประกอบด้วย
  - 3.1 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)
  - 3.2 หลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ (Participation/Consensus oriented)
4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative responsibility) อันประกอบด้วย
  - 4.1 หลักคุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethics)

หลักการธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 10 ประการ ได้แก่

1. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น

2. ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกัน ได้อย่างเหมาะสม

4. ภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

5. เปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

6. หลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

7. ความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มี การแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม

และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

8. การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/ Consensus oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

9. การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

10. คุณธรรม/จริยธรรม (Morality/ Ethic) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและจรรยาบรรณวิชาชีพ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government) เป็นระบบการปกครองที่ยอมรับกันว่าเป็นรากแก้วของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้เรื่องการปกครองระดับท้องถิ่น โดยการกระทำด้วยตนเอง ซึ่งจะอำนวยผลให้เกิดความชำนาญและมีประสบการณ์ที่สามารถจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองในระดับชาติในโอกาสต่อไปได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยที่จะต้องสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่น โดยถือว่าเป็นรากฐานที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชาติ เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจของรัฐบาลและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ศักยภาพของตนเองสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน โดยการปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้การควบคุมของรัฐ เมื่อใดที่การปกครองท้องถิ่นมั่นคงและมีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพก็จะสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่ประเทศชาติและประชาชนได้มากที่สุดการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากความจำเป็นของรัฐในการกระจายอำนาจการ

ปกครองบางส่วนออกให้ท้องถิ่นดำเนินการบางอย่างได้ เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นเอง การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมิใช่การปกครองโดยอิสระอย่างสิ้นเชิง หรือมิใช่ การปกครองที่เกิดจากสิทธิของชุมชนของท้องถิ่น แต่เป็นผลเกิดจากรัฐ คือ รัฐเป็นผู้ให้กำเนิด การปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐย่อมสามารถควบคุมการปกครองท้องถิ่นได้ ความเป็นอิสระของแต่ละท้องถิ่นหรือการปลอดจากการควบคุมของรัฐจะมีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปฏิบัติที่แตกต่างกันไปภายในรัฐแต่ละรัฐ

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน ส่วนใหญ่แล้วมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันอาจแตกต่างกันไปรายละเอียด ดังนี้

วิท (Wit, 1967, pp. 101 – 103 อ้างถึงใน จูติรัตน์ สมศิริวัฒนา, 2555, หน้า 9) นิยามว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

คลาร์ก (Clark, 1957, pp. 87 – 89 อ้างถึงใน จูติรัตน์ สมศิริวัฒนา, 2555, หน้า 9) นิยามว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

ร็อบสัน (Robson, 1953, p. 574 อ้างถึงใน โกวิท พวงงาม, 2538, หน้า 26) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal rights) และต้องมียุติธรรมที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

วิส (Wit, 196, pp. 101 – 103 อ้างถึงใน ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539, หน้า 24 - 25) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมียุติธรรมของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของ

รัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในเขตอำนาจของตน

จากความหมายต่าง ๆ ที่นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นิยามไว้ข้างต้นสรุปว่า การปกครองท้องถิ่นเกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเอง ประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองท้องถิ่น และดำเนินกิจการบางอย่างเองมีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, หน้า 26) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลักหากเงินงบประมาณจำกัด การกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงินตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ
2. เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้
3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วยการจัดตั้งหน่วยปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ
4. เพื่อให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะ โดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำ

หน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อก้าวถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นและเพื่อเป็นการดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวคิดของการกระจายอำนาจ (Decentralization) ตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น จึงพอสรุปความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังนี้ จูติรัตน์ สมศิริวัฒนา (2555, หน้า 16-17)

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะถือว่าเป็นการให้ประชาชนรู้จักการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ในการเป็นพลเมือง เพื่อนำไปสู่การเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์

2. การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมที่จะรู้ปัญหาได้ดีกว่าคนนอกพื้นที่ ส่งผลให้การแก้ปัญหาเป็นไปโดยประสิทธิภาพ

3. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพราะแต่เดิมรัฐบาลดำเนินกิจการเกี่ยวกับการปกครองหรือการบริการสาธารณะเอง เมื่อมอบอำนาจบางส่วนให้กับองค์กรอื่นแล้วภาระของรัฐบาลจึงลดลง แต่ทั้งนี้ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลด้วย

4. การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกำหนดให้มีการเลือกตั้งคณะบุคคลเข้ามาบริหารงานในท้องถิ่นนั้น ดังนั้น จึงเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานทางการเมืองการปกครองเพื่อสร้างนักการเมืองสู่การบริหารประเทศในอนาคต

5. การปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เมื่อประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว จะทำให้คนในท้องถิ่นนั้นตระหนักถึงคุณค่าและเกิดจิตสำนึกที่ดีในการรักษาผลประโยชน์ของชุมชน นอกจากนี้คนในชุมชนยังสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาเพราะรู้จักปัญหาได้ดีกว่า เข้ามาร่วมตรวจสอบเป็นการถ่วงดุลอำนาจ

องค์กรปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบทั่วไปมี 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ มี 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ตามบทบัญญัติในหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 285 - 288 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กล่าวถึงที่มาขององค์กรปกครองท้องถิ่น โดยสรุปไว้ดังนี้

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ สมาชิกสภาท้องถิ่น

คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น จะเป็นข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่นมิได้ มีคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะและต้องมีการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นชั่วคราวมิให้นำบทบัญญัติตามวรรคสอง วรรคสาม วรรคหก มาบังคับใช้ทั้งนี้ ตามกฎหมายกำหนด สำนักประชาสัมพันธ์

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประหยัด หงส์ทองคำ (2526, หน้า 11) หน่วยงานปกครองท้องถิ่นมีคุณลักษณะเฉพาะหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. หน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะได้รับการจัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย และหน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีสภาพเป็นนิติบุคคล
2. หน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่จะได้รับการจัดตั้งขึ้นนั้น จะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ เพราะจะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจปกครองตนเอง
3. หน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่จะได้รับการจัดตั้งขึ้นนั้น จะต้องมียศกรที่มาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน
4. หน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ โดยการอนุญาตจากรัฐ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้มาทามบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

5. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและมีการควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนตามครรลองของการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองอย่างแท้จริง

6. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการออกข้อบังคับเพื่อกำกับให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการแห่งท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้ กฎ ข้อบังคับทั้งปวงยอมขัดต่อกฎหมาย หรือข้อบังคับอื่นใดของรัฐ

7. หน่วยการปกครองท้องถิ่น เมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้วยังคงอยู่ในความรับผิดชอบและอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนโดยรวม

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ มีหลักการสำคัญคือ เป็นการแบ่งอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยอิสระภาพพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการกระจายอำนาจนี้ทำให้เกิดระเบียบการจัดการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น

ความหมายของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจการปกครองให้คนในท้องถิ่น โดยมีอิสระในการปกครองตนเอง การบริหารท้องถิ่นมีงบประมาณของตนเอง มีเจ้าหน้าที่ของตนเองและมีฐานะเป็นนิติบุคคล ลิขิต ชีรเวทิน (2548, หน้า 269)

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ มีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเป็นอย่างยิ่งแยกได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ลิขิต ชีรเวทิน (2548, หน้า 3)

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะประชาธิปไตยต้องประกอบไปด้วยโครงสร้างพื้นฐานคือระดับท้องถิ่น การเน้นการพัฒนาโครงสร้างเบื้องต้นระดับชาติ เช่น รัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติการเลือกตั้ง ฯลฯ โดยไม่ได้คำนึงถึงพื้นฐานเบื้องล่าง ได้แก่ความตื่นตัวทางการเมือง ความสามารถและโอกาสในการปกครองตนเองก็เท่ากับพยายามพัฒนาในลักษณะหัวโตตัวลีบ กล่าวง่าย ๆ ก็คือ การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หรือกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุดคือรากแก้วซึ่งพื้นฐานเสริมสำคัญอย่างยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบบประชาธิปไตยในประเทศไทยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบที่สำคัญอีกอันหนึ่งก็คือการขาดพื้นที่ในท้องถิ่น

2. การกระจายอำนาจยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในทางเศรษฐกิจ และสังคม ในแง่การพัฒนาชนบทการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้การพัฒนาชนบทสัมฤทธิ์ผล การกระจายอำนาจจึงไม่ใช่แค่เพียงปูพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาชนบทอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจไม่เพียงแต่เป็นการให้โอกาสแก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเศรษฐกิจการเมือง และสังคมของประเทศอีกด้วย

ความสำคัญของท้องถิ่นหรือการปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นกระบวนการทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย คือ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติโดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองและเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง
2. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นเพราะการพัฒนาท้องถิ่นทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจทางการเมืองระดับชาติได้โดยง่าย
3. การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้ทางการเมืองคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันตามวิถีทางการเมืองทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองขึ้นในที่สุด
4. การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน ด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่น มีผลกระทบโดยตรงและใกล้ชิด และที่เกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติหากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอ ก็จะมีผลทำให้การปกครองท้องถิ่นมีความคึกคักและมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่การเมืองตลอดเวลา
5. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติและนักการเมืองท้องถิ่น ที่ผ่านการเรียนรู้การเมืองท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับสูงขึ้น ด้วยเหตุผลที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับเลือกระดับสูงขึ้น

จากแนวคิดของการกระจายอำนาจข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ คือ การมอบอำนาจการปกครองให้คนในท้องถิ่น มีอิสระในการปกครองตนเอง จัดการงบประมาณด้วยตนเอง และความสำคัญของการกระจายอำนาจมีอยู่สองประเด็นคือ 1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และ 2. การกระจายอำนาจยังมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ในทาง เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองในระดับชาติซึ่งจะสามารถชักชวนให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง รวมถึงการกระจายอำนาจเป็นการสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง ทำให้ประชาชนเกิดความรู้ทางการเมือง และทำให้ประชาชนเข้าสู่วิถีทางการเมืองและเป็นเวทีในการสร้างนักรการเมืองระดับชาติ

หลักการกระจายอำนาจ

(Andrew, 1987, p. 15 อ้างถึงใน สุนัขญา มีชัย, 2552, หน้า 10 - 11) ได้กล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจไว้ว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. มีความเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีองค์กรเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์กรของรัฐบาลกลาง การมีองค์กรเป็นนิติบุคคลต่างหากนี้ก็เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์กรเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สินหนี้และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง
2. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง เพราะหากองค์กรนั้นไม่มีอำนาจอิสระ การปฏิบัติหน้าที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลอยู่เสมอ องค์กรเช่นนี้ก็จะมิมีลักษณะไม่อิสระในการปฏิบัติหน้าที่และไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค
3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้น อาจทำได้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมท้องถิ่นเฉพาะการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนของตนเองเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในส่วนตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองของท้องถิ่นมากกว่านั้นถึงขั้นสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อให้ได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาท เข้ามาดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเองก็ได้
4. มีงบประมาณในการดำเนินการเป็นของตนเอง เป็นการมอบอำนาจหน้าที่การตัดสินใจให้ท้องถิ่นวางแผนในการจัดเก็บรายได้ภายใต้การบริการสาธารณะ และการบริการของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง

สรุปได้ว่า หลักการกระจายอำนาจที่สำคัญมี 4 ประการคือ 1. ต้องเป็นนิติบุคคล เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง 2. มีอิสระในการบริหารงาน มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ 3. ประชาชนในท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วม และ 4. มีงบประมาณในการดำเนินงานเป็นของตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

การจัดตั้งเทศบาล

การจัดตั้งเทศบาล การจัดตั้งเทศบาลมีแนวคิดและหลักการจัดตั้งสรุปได้ดังนี้

ประเภทเทศบาล กฎหมายได้กำหนดให้มีเทศบาลแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งดังนี้

เทศบาลตำบล กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งไว้กว้าง ๆ ว่าท้องถิ่นที่มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลตำบล

เทศบาลเมือง มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

1. ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่งให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

2. ท้องถิ่นที่มีใช้เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองมีหลักเกณฑ์คือเป็นท้องถิ่นที่มีพลเมืองตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

เทศบาลนคร มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

1. เป็นท้องถิ่นที่มีพลเมืองตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป

2. มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้

3. มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร

การบริหารองค์การเทศบาล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบคณะเทศมนตรี และรูปแบบนายกเทศมนตรี การเลือกรูปแบบการบริหารเทศบาลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตเทศบาลแต่ละแห่ง

การเลือกรูปแบบขององค์การบริหารเทศบาล ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้นเข้าชื่อร้องขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้จัดทำประชามติว่าจะกำหนดให้การบริหารเทศบาลใช้รูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายเทศมนตรี

การนำไปใช้ ผลของประชามติให้นำมาใช้เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นการทั่วไปในคราวถัดไปจากวันที่มีการออกเสียงประชามติ และให้ใช้รูปแบบการบริหารตามผลประชามตินั้นตลอดไปจนกว่าจะมีการออกเสียงประชามติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารเทศบาลอย่างอื่น

ระยะเวลาการร้องขอให้ทำประชามติ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องร้องขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนครบวาระของสภาเทศบาล ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้นไม่น้อยกว่าสามร้อยหกสิบวัน และจะกระทำในวาระของสภาเทศบาลหนึ่งได้เพียงครั้งเดียว

การจัดตั้งเทศบาล เพื่อให้เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลที่แยกมาจากการปกครองแยกออกจากกระเปาะการบริหารราชการส่วนกลางชาวไทยรู้จักคำว่า เทศบาลมาตั้งแต่ พ.ศ. 2476 เทศบาลเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการดำเนินการปกครองด้วยตนเอง กรอบการทำงานของเทศบาลมีลักษณะเหมือนกับรูปแบบการทำงานระบบรัฐสภา โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ จากเงื่อนไขการจัดตั้งประเภทของเทศบาล การยกฐานะของเทศบาล จึงขึ้นอยู่กับรายได้ และขนาดของประชากร เป็นหลัก ในขณะเดียวกันก็มี การจัดตั้งพื้นที่ของตนเป็นการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล ท้องถิ่นนั้นต้องมีความเจริญตามเกณฑ์เท่านั้น ส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อยและมีขนาดประชากรน้อย จึงมักขาดโอกาส

การจัดองค์การเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แบ่งรูปแบบการบริหารกิจการเทศบาลเป็น 2 รูปแบบคือ การบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบคณะเทศมนตรีและการบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรี ซึ่งจะเป็นการบริหารในรูปแบบให้เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนโดยการจัดทำประชามติ

1. การบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบคณะเทศมนตรี ประกอบด้วยสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.1 สภาเทศบาล สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่งโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งมาจากสมาชิกสภาเทศบาล ตามมติของสภาเทศบาลสภาเทศบาลตำบลมีสมาชิกทั้งหมด 12 คน สภาเทศบาลเมือง มีสมาชิกทั้งหมด 18 คนและสภาเทศบาลมีสมาชิกทั้งหมด 24 สภาเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) อำนาจในการตราเทศบัญญัติ ซึ่งมีผลใช้บังคับได้เฉพาะในเขตเทศบาลนั้นโดยสภาเทศบาลเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตราเทศบัญญัติ โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบทกฎหมาย

(2) อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร สภาเทศบาลมีอำนาจในการควบคุมคณะเทศมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร ให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นที่ไปตามระเบียบแบบแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ โดยมีมาตรการควบคุมที่สำคัญ 3 ประการ คือ การตั้งกระทู้ การเปิดอภิปรายและการอนุมัติงบประมาณประจำปี

(3) อำนาจในการให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะเทศมนตรี ตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเทศบาล ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล

(4) อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการของสภาเทศบาล เพื่อที่จะให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสภาเทศบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สภาเทศบาลมีอำนาจที่จะตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ปฏิบัติการกิจที่มอบหมายให้ทำซึ่งคณะกรรมการที่สภาเทศบาลจะแต่งตั้งนี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ คณะกรรมการสามัญ เป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสภาเทศบาล และคณะกรรมการวิสามัญ เป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีได้เป็นสมาชิก ซึ่งได้รับเลือกจากสภาเทศบาลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่สภาเทศบาลมอบหมาย

1.2 คณะเทศมนตรี ในกรณีการบริหารกิจการของเทศบาล ในรูปแบบคณะเทศมนตรี มีอำนาจในการบริหารงานตามกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยนายกเทศมนตรี และเทศมนตรี จำนวนตามประเภทของเทศบาล คือ เทศบาลตำบลให้มีเทศมนตรีได้ 2 คน ซึ่งเมื่อรวมนายกเทศมนตรีเป็นคณะเทศมนตรีแล้วมีจำนวน 3 คน เทศบาลเมืองให้มีเทศมนตรีได้ 3 คนซึ่งเมื่อรวมกับนายกเทศมนตรีเป็นคณะเทศมนตรีแล้วมีจำนวน 4 คน และเทศบาลให้มีเทศมนตรีได้ 4 คน ซึ่งรวมนายกเทศมนตรีเป็นคณะเทศมนตรีแล้วมีจำนวน 5 คน คณะเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1.2.1 อำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามที่กฎหมายเทศบาลและกฎหมายอื่นกำหนดไว้

1.2.2 อำนาจหน้าที่ในการเปรียบเทียบคดี ที่ละเมิดต่อเทศบัญญัติโดยนายกเทศมนตรีหรือเทศมนตรีคนใดคนหนึ่งมีอำนาจเปรียบเทียบปรับในคดีที่มีการละเมิดต่อเทศบัญญัติได้และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.2.3 อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ เช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตามบทบัญญัติของกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่ หรือกฎหมายอื่นใดที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและได้กำหนดไว้โดยกฎกระทรวง

2. การบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบนายกเทศมนตรี

2.1 สภาเทศบาล สภาเทศบาลเมืองประกอบด้วยองค์ประกอบเช่นเดียวกับการบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบคณะเทศมนตรี สำหรับอำนาจหน้าที่มีข้อแตกต่างจากการบริหารกิจการเทศบาลรูปแบบคณะเทศมนตรี

2.2 อำนาจในการตราเทศบัญญัติ ซึ่งมีผลใช้บังคับได้เฉพาะในเขตเทศบาลนั้น โดยสภาเทศบาลเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตราเทศบัญญัติ โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบทกฎหมาย

2.3 อำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร สภาเทศบาลมีอำนาจในการควบคุมคณะเทศมนตรีซึ่งเป็นฝ่ายบริหารให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตามระเบียบแบบแผนและนโยบายที่กำหนดไว้

โดยมีมาตรการควบคุมที่สำคัญ 4 ประการ คือ การแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีต่อสภาการตั้ง กระทั่ง การเปิดอภิปราย และการอนุมัติงบประมาณประจำปี แต่เป็นการควบคุมไม่เด็ดขาด กล่าวคือ ไม่มีการลงมติไม่ไว้วางใจนายกเทศมนตรี

2.4 อำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการของสภาเทศบาล เพื่อให้ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสภาเทศบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สภาเทศบาลมีอำนาจที่จะตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ปฏิบัติภารกิจที่มอบหมายให้ทำซึ่งคณะกรรมการที่สภาเทศบาลจะแต่งตั้งนี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ คณะกรรมการสามัญ เป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล และคณะกรรมการวิสามัญ เป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลหรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่ได้รับเลือกจากสภาเทศบาล เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่สภาเทศบาลมอบหมาย

3. นายกเทศมนตรี การบริหารกิจการเทศบาลในรูปนายกเทศมนตรี ให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีจากัด 1 คน โดยนายกเทศมนตรีสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารงานเทศบาล คือ เทศบาลตำบล ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน เทศบาลเมือง ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน และเทศบาลนคร ให้มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

3.1 กำหนดนโยบายไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย เทศบัญญัติและนโยบาย

3.2 สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

3.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี

3.4 วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

3.5 รักษาการให้เป็นไปตามบัญญัติ

3.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

4. นอกจากนี้นายกเทศมนตรียังมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

4.1 อำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามที่กฎหมายเทศบาลและกฎหมายอื่นกำหนดไว้

4.2 อำนาจหน้าที่ในการเปรียบเทียบคดีที่ละเมิดต่อเทศบัญญัติโดยนายกเทศมนตรี คนใดคนหนึ่งมีอำนาจเปรียบเทียบในคดีที่มีการละเมิดต่อเทศบัญญัติได้และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

4.3 อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ เช่นเดียวกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในเขตเทศบาล ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ลักษณะการปกครองท้องที่ หรือกฎหมายอื่นใดที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรไว้โดยกฎกระทรวง

จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งเทศบาล

ความคิดในเรื่องการจัดตั้งเทศบาล เริ่มปรากฏตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ในรูปของ รัฐธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนคราภิบาล พ.ศ. 2461 โดยใช้กับเมืองจำลอง “คูสิดธานี” ต่อมา ได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายการปกครองท้องถิ่นฉบับแรก โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะ ประการที่สอง เป็นสถาบันการสนองการปกครองระบอบประชาธิปไตยเทศบาลจัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีการจัดตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2476 การจัดตั้งเทศบาลกระทำโดยพระราชกฤษฎีกาและมีการแบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท แต่ละประเภทมีเงื่อนไขการจัดตั้ง ดังนี้

1. เทศบาลตำบล ใช้เกณฑ์รายได้เป็นตัวกำหนดคือ พื้นที่ใดจะจัดตั้งเทศบาลตำบล จะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) ประชากร 7,000 คนขึ้นไปอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 15,000 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

2. เทศบาลเมือง คือ ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นที่มีประชากร 10,000 คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

3. เทศบาลนคร คือ ท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไปอยู่หนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร (สนธิ จรอนันต์, 2543, หน้า 29)

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลดังกล่าวได้เป็น 2 ประเภท คือ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาลอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาล อำนาจหน้าที่ของเทศบาลมี 2 ส่วนคือ

1.1 อำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ

เทศบาลตำบล

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะ
มูลฝอยสิ่งปฏิกูล

4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษา
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณีภูมิปัญญา ท้อง ถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของ

ท้องถิ่น

9. หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยหรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่

ของเทศบาล

เทศบาลเมือง

1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลตำบล
2. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนไข้
5. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
6. ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

เทศบาลนคร

1. มีหน้าที่เช่นเดียวกันกับเทศบาลเมือง
  2. ให้มีและบำรุงสงเคราะห์มารดา และเด็ก
  3. กิจการอย่างอื่น ซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
  4. การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่าย
  5. จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
  6. จัดให้มีและควบคุมตลาดทำเทียบเรือ ทำข้าม และที่จอดรถ
  7. การวางผังเมืองและควบคุมการก่อสร้าง
- 1.2 อำนาจหน้าที่ที่อาจจัดทำ

เทศบาลตำบล

1. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
2. ให้โรงฆ่าสัตว์

3. ให้มีตลาด ทำเทียบเรือและท่าข้าม
4. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. ให้มีและบำรุงสถานที่การพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
9. เทศพาณิชย์

เทศบาลเมือง

1. ให้มีตลาด ทำเทียบเรือและท่าข้าม
2. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
4. ให้มีการบำรุงสถานสงเคราะห์มารดาและเด็ก
5. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
6. ให้มีการสาธารณสุข
7. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
9. ให้มีแลบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
10. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะสวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น

เทศบาลนคร

1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลเมือง ตามข้อ 1-12

2. อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่น นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดไว้แล้วยังมีกฎหมายอื่น กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก เช่น

พระราชบัญญัติป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแก่การเล่นมหรสพ พุทธศักราช 2494

พระราชบัญญัติภาษีโรงเรียนและที่ดิน พุทธศักราช 2475

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484

พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระทำปุ๋ย พุทธศักราช 2480

พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พุทธศักราช 2493

พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พุทธศักราช 2495

พระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พุทธศักราช 2498

พระราชบัญญัติทะเบียนราษฎร พุทธศักราช 2499

พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าและจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
พุทธศักราช 2503

พระราชบัญญัติจัดระเบียบการจอดยานยนต์ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาล
พุทธศักราช 2503

พระราชบัญญัติภาษีท้องถิ่น พุทธศักราช 2508

พระราชบัญญัติภาษีป้าย พุทธศักราช 2510

พระราชบัญญัติการผังเมือง พุทธศักราช 2518

พระราชบัญญัติควบคุมอาหาร พุทธศักราช 2522

พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2522

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พุทธศักราช 2523

พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2523

พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พุทธศักราช 2526

พระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน พุทธศักราช 2528

3. อำนาจหน้าที่ที่จัดทำนอกเขตเทศบาล เทศบาลมีอำนาจจะทำการนอกเขตเทศบาล
โดยกิจการที่จะจัดทำนั้นจะต้องเข้าข่ายตามหลักเกณฑ์ 3 ประการ ดังนี้

3.1 เมื่อการนั้นจำเป็นต้องทำ และเป็นหน้าที่เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจ
หน้าที่ที่อยู่ภายในเขตของตน

3.2 เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาลสภาจังหวัดหรือ
สภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและ

3.3 เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

3.4 อำนาจหน้าที่ที่จัดทำร่วมกับบุคคลอื่น เทศบาลอาจทำการร่วมกับบุคคลอื่นโดย
การก่อตั้งบริษัทจำกัดหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดได้เมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

3.4.1 บริษัทจำกัดนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจกรรมค้าขายอันเป็น
สาธารณูปโภค

3.4.2 เทศบาลต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินกว่าร้อยละ 50 ของทุนที่บริษัทนั้นจัด
ทะเบียนไว้ในกรณีที่หลายเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

หรือสหภาพบาล ถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกันให้นับหุ้นถือนั้นรวมกัน และเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

4. การจัดตั้งสหการ เป็นการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือกันระหว่างเทศบาลตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป ที่จะร่วมกันทำประโยชน์ภายในอำนาจหน้าที่ของเทศบาล โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะกำหนดชื่ออำนาจหน้าที่และระเบียบการดำเนินงานไว้ และการยุบเลิกสหการให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยกำหนดวิธีการจัดสินทรัพย์ไว้ด้วย

การบริหารงานบุคคลของเทศบาล

1. บุคลากรของเทศบาล บุคลากรของเทศบาลประกอบด้วยพนักงานเทศบาล และลูกจ้าง

2. พนักงานเทศบาล เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำในเทศบาลและได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนที่ตั้งไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาลพนักงานเทศบาลเกิดขึ้นตามกฎหมายที่กำหนดไว้

3. ลูกจ้าง เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเขตเทศบาลอีกประเภทหนึ่งเพื่อช่วยปฏิบัติงานของเทศบาล

5. องค์กรบริหารงานบุคคลของเทศบาล การบริหารงานบุคคลของเทศบาล เป็นระบบคณะกรรมการบริหารงานบุคคล ซึ่งมี 3 ระดับ โดยมีคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นผู้วางหลักและควบคุมการดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลทุกแห่งทั่วประเทศ ทั้งนี้โดยคาดหวังที่จะให้เกิดเสถียรภาพและความมั่นคงในการบริหารการปกครองประเทศเป็นสำคัญ ส่วนในระดับที่ต่ำกว่าลงไปนั้น ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานบุคคลกลางและลดหลั่นกันลงไปจนถึงในระดับจังหวัดที่มีเทศบาลอยู่กำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการรักษาระบบคุณธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะในเรื่องการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่นรวมตลอดถึงการกำหนดโครงสร้างอัตราเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทน ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมแก่รายได้และการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.1 กำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกคณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.3 ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิเคราะห์หรือวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

5.4 ให้คำปรึกษาคำแนะนำและพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นแก่องค์กรปกครองท้องถิ่น

5.5 ประสานงานกับคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ

5.6 ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

6. คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลแต่ละแห่งเป็นไปโดยมีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน ให้มีคณะหนึ่งประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งได้รับมอบหมายเป็นประธาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และอธิบดีกรมการปกครองผู้แทนเทศบาล จำนวน 6 คน ซึ่งคัดเลือกจากนายกเทศมนตรีจำนวน 3 คน และปลัดเทศบาลจำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการหรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลของเทศบาล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

6.1 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกผู้แทนพนักงานเทศบาลและผู้ทรงคุณวุฒิ

6.2 กำหนดมาตรฐานทั่วไป เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเบื้องต้นสำหรับพนักงานเทศบาล

6.3 กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราตำแหน่งมาตรฐานของตำแหน่ง

6.4 กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่น

6.5 กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับ โอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน

6.6 กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย

6.7 กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการ

6.8 กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิการอุทธรณ์การพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์

6.9 กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการวิธีการบริหาร และการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล และกิจการอื่นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในเทศบาล

6.10 ให้ข้อคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพนักงานเทศบาล

6.11 กำกับดูแล แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่พนักงานเทศบาล

6.12 ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล

7. คณะกรรมการพนักงานเทศบาล เพื่อทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับเทศบาลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้นประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 5 คน จากส่วนราชการในจังหวัดนั้น ผู้แทนเทศบาลจำนวน 6 คน มาจากประธานสภาเทศบาล จำนวน 2 คน นายกเทศมนตรีจำนวน 2 คน ปลัดเทศบาลจำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารบุคคลในเทศบาลในเรื่องดังต่อไปนี้

7.1 กำหนดคุณสมบัติและลักษณะห้ามที่มีความจำเป็นเฉพาะสำหรับพนักงานเทศบาล

7.2 กำหนดจำนวนและอัตราตำแหน่ง อัตราเงินเดือน และวิธีการจ่าย เงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นสำหรับพนักงานเทศบาล

7.3 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นขึ้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

7.4 กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล

7.5 กำกับ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่พนักงานเทศบาล

7.6 การดำเนินงานดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล

การบริหารงานคลังและงบประมาณของเทศบาล

การบริหารงานคลังของเทศบาลประกอบด้วยรายได้ของเทศบาล รายจ่ายของเทศบาล และงบประมาณประจำปี สรุปลงได้ดังนี้

รายได้ของเทศบาล

1. ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

2. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามแต่จะมีกฎหมายกำหนด
  3. รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล
  4. รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
  5. พันธบัตรหรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
  6. เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
  7. เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
  8. เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
  9. รายได้อื่นใดก็ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- รายจ่ายของเทศบาล
1. เงินเดือน
  2. ค่าจ้าง
  3. ค่าตอบแทนอื่น ๆ
  4. ค่าใช้สอย
  5. ค่าวัสดุ
  6. ค่าครุภัณฑ์
  7. ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
  8. เงินอุดหนุน ซึ่งการจ่ายเงินอุดหนุนและการจ่ายเพื่อการลงทุน (เช่น ซื้อหุ้นในบริษัท จำกัด เป็นต้น) และจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลและการอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด
  9. รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมาย หรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทย กำหนดไว้ซึ่งการจ่ายเงินตามข้อนี้ ถ้าหากเป็นการชำระหนี้เงินกู้ เมื่อถึงกำหนดชำระเทศบาลจะต้องชำระเงินกู้นั้นทรัพย์สินของเทศบาล ไม่ว่าจะตั้งงบประมาณรายจ่ายประเภทนี้ไว้หรือไม่ก็ตาม
- งบประมาณประจำปี
1. เทศบาลจะต้องจัดทำงบประมาณประจำปี โดยต้องร่างเป็นเทศบัญญัติเสนอต่อสภาเทศบาลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
  2. ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบให้ส่งไปยังนายกเทศมนตรีลงนามใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติต่อไป
  3. งบประมาณของเทศบาลนั้นกำหนดไว้ตรงกับปีงบประมาณแผ่นดิน คือ เริ่มมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป แต่ถ้าหากในปีใดเทศบัญญัติ

งประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ก็ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณของปีก่อนไปพลางก่อน (สนิท จรอนันต์, 2543, หน้า 32-34)

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลบางปะกง

ชุมชนบางปะกงเป็นชุมชนดั้งเดิมจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ การก่อสร้าง พระอุโบสถวัดคงคาราม (บน) แสดงให้เห็นว่าชุมชนบางปะกงมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนกลาง มีทั้งชาวไทยและชาวมอญอาศัยปะปนกัน โดยชาวมอญจะตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยตั้งแต่บริเวณปากคลองพานทอง จนถึงบ้านบางปะกงบน และบางปะกงกลางบางส่วน ต่อมาภายหลังได้มีชาวจีนอพยพมาตั้งถิ่นฐานที่อยู่บริเวณบ้านบางปะกงล่างและบ้านบางปะกงกลางบางส่วน โดยเล่นเรือมาเข้าที่ปากอ่าวแม่น้ำบางปะกง มีทั้งชาวจีนแต้จิ๋ว จีนแคะ จีนกวางตุ้ง จีนฮกเกี้ยน จีนไหหลำ และจีนแมนจู เป็นต้น

เดิมบางปะกงมีชื่อเรียกกันว่า “บางปลากง” เนื่องจากในแม่น้ำมีปลา “อีกง” อยู่อย่างหนาแน่นชุกชุม และปลา “อีกง” นี้ ไม่พบในแม่น้ำสายอื่น ๆ นอกจากแม่น้ำบางปะกงนี้เท่านั้น ชาวจีนที่มาตั้งถิ่นฐานที่นี้ในภายหลังมักพูดออกเสียงเป็น “บางมังกง” ซึ่งก็คือ “บางปลากง” นั่นเอง ปี พ.ศ. 2350 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 ชื่อบางปะกง (บางมังกง) ปรากฏเป็นหลักฐานในนิราศเมืองแกลง ของสุนทรภู่ โดยสุนทรภู่เล่นเรือมาแวะจอดพักที่บางปะกงล่าง ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ของชาวจีน

ปี พ.ศ. 2379 สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งด่านทางน้ำที่บางปะกง เพื่อเก็บภาษีอากรจากเรือพ่อค้าวานิชต่าง ๆ ที่เดินทางเข้ามาค้าขาย และเป็นด่านตรวจตราข้าศึก และสิ่งของต้องห้ามทั้งปวง โดยมีวัดคงคาราม (บน) เป็นศูนย์กลางของชุมชน

ปี พ.ศ. 2427 สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ได้มีการก่อสร้างวัดเพิ่มขึ้นอีก 1 วัด โดยมีคฤหบดี 3 คน ของบางปะกงร่วมกันก่อสร้างวัดกลางขึ้นอีกหนึ่งวัด พร้อมก่อสร้างพระพุทธบาทจำลองไว้เป็นที่เคารพสักการะ

ปี พ.ศ. 2435 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 หมู่บ้านบางปลากงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นตำบล อยู่ในความปกครองของเมืองชลบุรี มีที่ทำการปกครองอยู่ข้าง ๆ พระเจดีย์ริมน้ำวัดคงคาราม (บน)

ปี พ.ศ. 2436 วัดกลางก่อสร้างแล้วเสร็จ โดยมีสมเด็จพระสังฆราช วัดสุทัศน์ มาเป็นองค์ประธานในพิธีพระราชทานวิสุงคามสีมาผูกพันธสีมา

ปี พ.ศ. 2451 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงเสด็จแวะพักเสวยพระกระยาหาร ณ พลับพลาที่ประทับริมแม่น้ำบางปะกง บริเวณวัดคงคาราม (บน) แล้วเสด็จเยี่ยมราษฎรพร้อมทรงพระราชทานสิ่งของที่ระลึกแก่ราษฎร และทรงพระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์ของพระองค์ไว้ประจำที่วัดคงคาราม (บน) หลังจากนั้นจึงเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคไปยังมณฑลปราจีนบุรี

ปี พ.ศ. 2453 มีการก่อสร้างวัดล่างเพิ่มขึ้นอีก 1 วัด รวมเป็น 3 วัด (วัดบน – วัดกลาง – วัดล่าง) วัดล่างในเวลานั้นจะมีเสาธงชาติขนาดใหญ่ สูง 20 วา คนเดินป่าใช้เป็นจุดสังเกตเวลาหลงป่า กลับบ้านไม่ได้

ปี พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเสด็จแวะพักเสวยพระกระยาหารกลางวัน ณ ศาลาเปรียญวัดคงคาราม (บน) ก่อนที่จะเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคต่อไปยังมณฑลปราจีนบุรี

ปี พ.ศ. 2459 ตำบลบางปะกงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอบางปะกง อยู่ในความปกครองของจังหวัดฉะเชิงเทรา มีที่ว่าการอำเภอและสถานีตำรวจตั้งอยู่บริเวณวัดคงคาราม (บน) ก่อนหน้านั้น บางปะกงอยู่ในความปกครองของเมืองชลบุรี

ปี พ.ศ. 2462 ทางราชการได้ย้ายที่ว่าการอำเภอบางปะกงจากบริเวณวัดคงคาราม (บน) ไปตั้งอยู่ที่ตำบลท่าสะพาน (จนถึงปัจจุบัน) เนื่องจากการติดต่อคมนาคมทางน้ำกับตำบลต่าง ๆ ภายในอำเภอบางปะกง ทำให้สะดวกกว่า เพราะท่าสะพานมีลำคลองเชื่อมติดต่อกันระหว่างตำบลมากมายหลายคลอง รวมทั้งการเดินทางไปตัวจังหวัดฉะเชิงเทราก็สะดวก และใช้เวลาเดินทางน้อยกว่า

ปี พ.ศ. 2499 กระทรวงมหาดไทยประกาศจัดตั้งสุขาภิบาลบางปะกง เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง อยู่ในความปกครองของอำเภอบางปะกง มีผลใช้บังคับตามราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2499

ปี พ.ศ. 2525 – 2529 ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 กำหนดให้สุขาภิบาลบางปะกงเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมการเกษตร รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการระดับอำเภอ

ปี พ.ศ. 2530 – 2534 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 กำหนดให้ฉะเชิงเทรา ชลบุรีและระยอง เป็นพื้นที่เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาเมืองหลัก และเมืองศูนย์กลางความเจริญ ทำให้สุขาภิบาลบางปะกง ซึ่งมีศักยภาพเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมการเกษตร (ด้านประมง) และเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการอยู่ก่อนแล้ว เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาเช่นกัน ปี พ.ศ. 2535 – 2539 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พื้นที่

อำเภอบางปะกงเป็นส่วนหนึ่งของเขตเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ ตามโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern seaboard)

ปี พ.ศ. 2542 สุขาภิบาลบางปะกง ได้รับการยกฐานะให้เป็นเทศบาลตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 โดยมีผลใช้บังคับตามราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542

ลักษณะที่ตั้ง/อาณาเขตและเขตการปกครอง

เทศบาลตำบลบางปะกงเป็นเทศบาลขนาดเล็ก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ห่างจากตัวจังหวัดฉะเชิงเทราโดยเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 ประมาณ 25 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 ประมาณ 45 กิโลเมตร ห่างจากสนามบินสุวรรณภูมิประมาณ 38 กิโลเมตร และห่างจากท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบังประมาณ 45 กิโลเมตร มีพื้นที่รับผิดชอบรวมประมาณ 1.3 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 812.5 ไร่

จำนวนประชากร

ในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง ประชากรกระจายตัวอยู่ทั่ว ๆ ไปริมแม่น้ำบางปะกง และต่อเนื่องมาถึงริมถนนสุขุมวิท (สายเก่า) พื้นที่ที่ประชากรหนาแน่น คือ บริเวณตลาดสดลงไปถึงริมแม่น้ำ และบริเวณวัดต่าง โดยประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ในอัตราที่ไม่สูงนัก เนื่องจากข้อจำกัดในด้านพื้นที่ของเทศบาล โดยจากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2558 มีประชากร 6,769 คน โดยแยกเป็นประชากรชาย 3,237 คน ประชากรหญิง 3,532 คน จำนวนบ้านเรือน 2,652 หลัง ความหนาแน่นของประชากร 5,250 คน ต่อตารางกิโลเมตร โดยอัตราการเพิ่มร้อยละ 0.36 ต่อปี

นอกจากนี้ ยังมีประชากรแฝงที่เข้ามาอยู่อาศัยในเขตเทศบาลและเข้ามาทำงาน โดยเฉพาะเข้ามารับจ้างเกี่ยวกับการประมง แต่ไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านเข้ามาอยู่ในเขตเทศบาล คาดการณ์ว่าไม่ต่ำกว่า 3,000 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและบ้านตามหมู่บ้าน กรณีมีสัญชาติไทย (เทศบาลตำบลบางปะกง, 2558, หน้า 14)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร		รวม	จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง		
1	ชุมชนบ้านบน	304	332	636	223
2	ชุมชนใต้วัด	339	350	689	156
3	ชุมชนบ้านกลาง	379	375	748	240
4	ชุมชนหัวตลาด	125	165	290	135
5	ชุมชนบ้านตลาดบน	88	104	192	44
6	ชุมชนบ้านตลาดกลาง	195	256	451	161
7	ชุมชนตลาดศาลเจ้า	221	234	455	330
8	ชุมชนหน้าวัดกลาง	303	334	637	294
9	ชุมชนคลองยายเม้ย	496	497	966	311
10	ชุมชนบ้านล่าง	515	555	1,070	424
11	ชุมชนสามแยกนอก	232	259	491	242
18	ชุมชนบ้านปลายคลองยายเม้ย	20	20	40	32
19	ชุมชนเมืองใหม่บางปะกง	53	51	104	69
รวม		3,237	3,532	6,769	2,652

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ระบบโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณะ

บางปะกงในอดีต เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำ ในปี พ.ศ. 2379 รัชกาลที่ 3 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งด่านทางน้ำที่บางปะกง เพื่อเก็บภาษีอากรและตรวจตราข้าศึก ปี พ.ศ. 2451 พระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ 5 เสด็จแวะบางปะกง ก่อนเสด็จต่อไปยังมณฑลปราจีนบุรี และในปี พ.ศ. 2459 รัชกาลที่ 6 ก็เสด็จแวะบางปะกงก่อนเสด็จต่อไปยังมณฑลปราจีนบุรีเช่นกัน การคมนาคมทางน้ำโดยใช้เส้นทางแม่น้ำบางปะกง มีความสำคัญเรื่อยมา จนกระทั่งเกิดสงครามโลก

ครั้งที่ 2 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2494 สะพานแม่น้ำบางปะกง ก่อสร้างแล้วเสร็จ การคมนาคมทางน้ำจึงลดบทบาทสำคัญลง การคมนาคมด้วยรถยนต์เข้ามาแทนที่ โดยมีเส้นทางคมนาคมเข้าสู่เทศบาลตำบลบางปะกง ดังนี้

1. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ถนนสุขุมวิท เป็นถนนลาดยางเขตทาง 30 เมตร ผิวจราจร กว้าง 7 เมตร

2. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 ถนนบางนา – ตราด ผ่านบริเวณด้านทิศเหนือ ห่างจากเทศบาลประมาณ 700 เมตร เป็นถนนลาดยางเขตทาง 60 เมตร ผิวจราจร กว้าง 7 เมตร

3. ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 314 สายฉะเชิงเทรา – บางปะกง เป็นถนนลาดยางเขตทาง 30 เมตร ผิวจราจร กว้าง 7 เมตร

ถนนในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง

ถนนเทศบาล 1 (เจียรประดิษฐ์) เป็นถนน คสล. เลียบชายฝั่งแม่น้ำบางปะกง เริ่มต้นจากแม่น้ำหมู่ที่ 1 ถึงหมู่ที่ 8 ตำบลบางปะกง ขนาดกว้างโดยเฉลี่ย 5 เมตร ยาว 823 เมตร

ถนนเทศบาล 2 เป็นถนน คสล. แยกจากถนนสุขุมวิทไปบรรจบกับถนนสุขาภิบาล 1 ที่หมู่ที่ 3 ตำบลบางปะกง ขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 160 เมตร

ถนนเทศบาล 3 เป็นถนน คสล. แยกจากถนนสุขุมวิทไปบรรจบกับถนนสุขาภิบาล 1 ที่หมู่ที่ 7 ตำบลบางปะกง ขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 235 เมตร

ถนนเทศบาล 4 เป็นถนน คสล. แยกจากถนนสุขุมวิทไปบรรจบกับถนนสุขาภิบาล 1 ที่หมู่ที่ 8 ตำบลบางปะกง ขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 235 เมตร

ถนนเทศบาล 5 (เพลินจิต) เป็นถนน คสล. ภายในหมู่ที่ 10 ตำบลบางปะกง ขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 636.50 เมตร

ถนนเทศบาล 6 เป็นถนน คสล. ภายในหมู่ที่ 9 ตำบลบางปะกง ขนาดกว้าง 5 เมตร ยาว 425 เมตร

ถนนเทศบาล 7 เป็นถนน คสล. แยกจากถนนสุขุมวิท ไปเข้าโรงเรียนวัดต่าง

ถนนเทศบาล 8 เป็นถนน คสล. แยกจากถนนสุขุมวิท ไปศาลเจ้าพ่อโกมินทร์ หมู่ที่ 11 ตำบลบางปะกง

ถนนเทศบาล 9 เป็นถนนลูกรัง เชื่อมระหว่างถนนสุขาภิบาล 4 ผ่านหน้าสวนสุขภาพ บรรจบกับถนนสุขาภิบาล 1 หมู่ที่ 8 ตำบลบางปะกง ขนาดกว้าง 6 เมตร ยาว 168 เมตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล ในการศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ผู้วิจัยจะได้นำมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

पालสิมาล์ ธีรัฐฉานต์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเก็บข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ ซึ่งได้รับแบบสอบถามตอบกลับ 87 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลที่ได้ประมวลผลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วจึงทำการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียงกลุ่มตัวอย่างการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลเป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.70 และเป็นผู้มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.10 มีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 77.00 และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 64.40 มีผู้ที่ปฏิบัติราชการ 1- 5 ปี ร้อยละ 56.30 และพนักงานเทศบาลเคยรับการอบรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ร้อยละ 82.80 จากการวิจัยพบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสำโรงเหนือมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านนิติธรรม รองลงมา คือด้านคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความโปร่งใส ด้านความคุ้มค่า และด้านการ

มีส่วนร่วมตามลำดับ ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ พนักงานเทศบาลตำบลสำโรงเหนือควรพัฒนาหน้าที่ของตนเพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนควรกำหนดนโยบายในการบริหารเชิงบูรณาการ โดยนำจุดแข็ง และจุดอ่อนของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้านมาเชื่อมโยงกัน ควรจัด โครงการเสริมสร้างธรรมาภิบาล และการประสานงานเชิงกลยุทธ์ ควรมีกำหนดนโยบายให้พนักงานเทศบาลตำบลสำโรงเหนือเป็นศูนย์กลางของประชาชน เพิ่มโอกาสให้แก่บุคลากรประชาชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ มากขึ้น

นันทพล พงศธรวิสุทธิ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสัมมนาเมือง อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างระบบบริหารงานท้องถิ่นแบบธรรมาภิบาล และความเข้าใจของคณะผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล ลักษณะการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในรูปแบบของธรรมาภิบาล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้ใช้บริการจาก 10 หมู่บ้าน จำนวน 370 คน และคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา

พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง จำนวน 32 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการศึกษากลุ่มประชาชนผู้ใช้บริการพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับสูง และเห็นด้วยว่ารูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบ อบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตน เห็นด้วยว่าหลังจากมีการจัดตั้ง อบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตำบล ส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ผลการศึกษาคณะผู้บริหาร สมาชิก พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้าง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง จำนวน 2 คน พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิผลในการดำเนินงานบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับความพึงพอใจ จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้บริหารในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ในรูปแบบของธรรมาภิบาลดังนี้

1. การบริหารงานใน อบต. ประชาชนในชุมชนมีความต้องการให้ผู้บริหารสนองความต้องการของชุมชน หัวใจของการบริหารงานคือความ โปร่งใส รวมทั้งการ ใช้งบประมาณในการบริหารงานอย่างคุ้มค่ามากที่สุด
2. ควรส่งเสริมให้บุคลากร มีความร่วมมือและเคร่งครัดในกฎระเบียบ มีการปฏิบัติงานที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ต้องมีการอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพ มีการลงโทษแก่ผู้กระทำผิดและให้รางวัลกับข้าราชการที่ประพฤติดี

กิตติพงษ์ อรุณีพัฒน์ (2545) ศึกษาเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทาการศึกษาเปรียบเทียบระบบธนาคารพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่อง การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 หลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2544 ของกระทรวงการคลัง พบว่าหลักเกณฑ์ไม่ได้มีความแตกต่างในสาระสำคัญนัก โดยเฉพาะเรื่องหลักความ โปร่งใส หลักความซื่อสัตย์สุจริต หลักความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ และหลักความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีความแตกต่างบ้างเล็กน้อย เช่น บริษัทจดทะเบียนต้องดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น หรือผู้ลงทุนเป็นหลักสำคัญ แต่บริษัทจดทะเบียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย โดยคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ และบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยที่กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความ โปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการนำหลักธรรมาภิบาลไปบริหารจัดการองค์กรนั้น เพื่อปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ธุรกิจหรือกิจกรรมนั้น ๆ รวมทั้งการมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนทุกราย

อย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการประเมินผลงานฝ่ายจัดการและคณะกรรมการเองและจัดทำจรรยาบรรณของกรรมการผู้บริหาร และพนักงานด้วยกระบวนการสรรหาคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพิจารณา ควรเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และมีความเป็นอิสระเพื่อจะกำกับดูแลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารรัฐวิสาหกิจ คุณแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นรายย่อย โดยหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจและดูแลผู้ถือหุ้น ต้องมีหลักธรรมาภิบาลทุกหน่วยและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด (เทศบาลตำบลบางปะกง, 2558, หน้า 5-10)

ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ แสงแก้ว (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในฝ่ายโยธา สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ตามหลักธรรมาภิบาล ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในฝ่ายโยธา สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้งสามด้าน ได้แก่ประโยชน์สุขของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่ามัธยฐานเลขคณิต รวม 3.21 ทางด้านประสิทธิผลและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ อยู่ในระดับปานกลาง มีมัธยฐานเลขคณิต รวม 3.11 และด้านการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง มีค่ามัธยฐานเลขคณิต รวม 3.18 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยอายุ อาชีพ และระดับการศึกษา เป็นปัจจัยตัวแปรที่มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ในฝ่ายโยธาสำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร ส่วนปัจจัยด้านสถานภาพการสมรส และรายได้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของฝ่ายโยธา สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร

นภดล สุรนครินทร์ (2547) ศึกษาเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมอยู่ในเชิงบวก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนคติต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ใน อบต. ไม่แตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านขนาดของ อบต. และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต. ต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจใน อบต. ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านขนาดของ อบต. ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของ อบต.

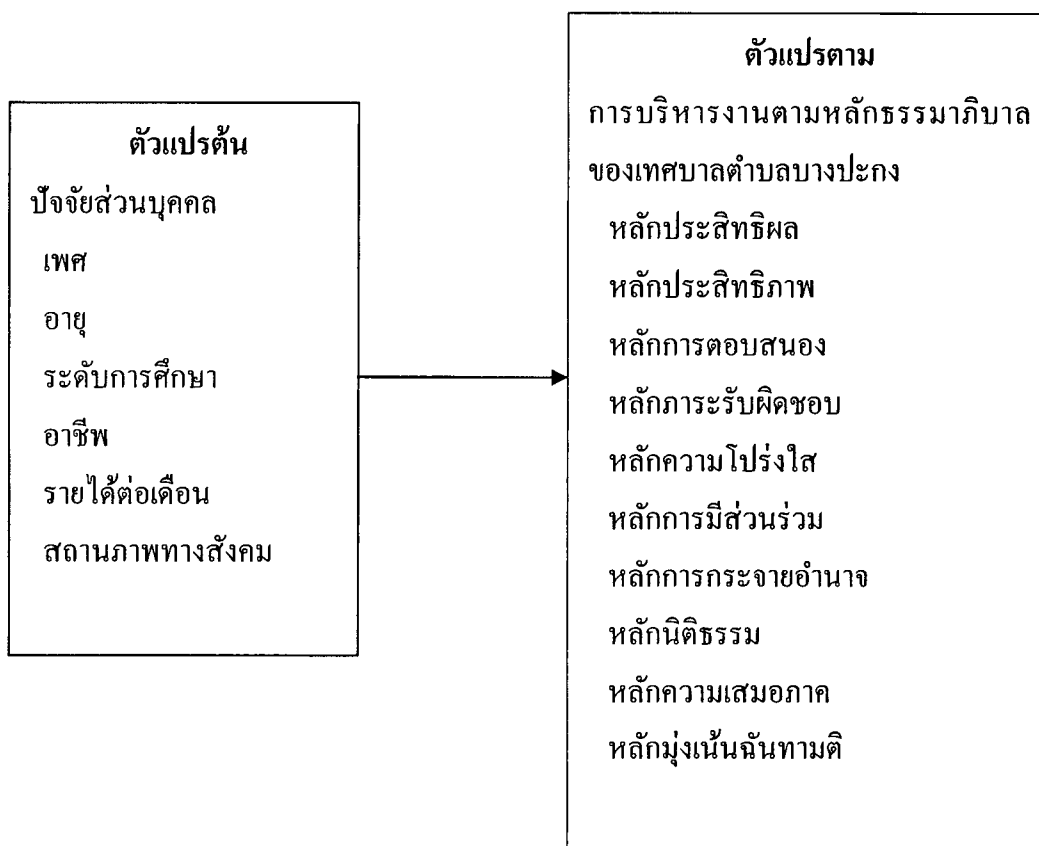
พิทยา สุนทรวิภาต (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนเกี่ยวกับหลักนิติธรรม ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎและข้อบังคับให้มีความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยจะมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและยึดหลักในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชน

กิตติพงษ์ คัชมาตย์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเทศบาลตำบลแม่ฮ้อยตาม หลักธรรมาภิบาล อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการของเทศบาล ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่าง ๆ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากประชาชน เพื่อหาจุดยืนและแนวทางร่วมกัน พร้อมเสนอแนะให้คณะเทศมนตรีเร่งปรับ โครงสร้างและระบบงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในด้าน หลักนิติธรรม โดยการตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับใช้ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน เพื่อให้ประชาชนพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ โดยยึดหลักการปกครองภายใต้ กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล และนาระเบียบของการบริหารงานของเทศบาล มาบังคับใช้ให้มาตรฐาน เพื่อยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรงศ์สมาชิกสภาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ รัฐและกระผู้บริหารท้องถิ่นยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน

ภูมินทร์ แผงจันดา (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารท้องถิ่นควรจัดองค์การตามหลักการ 3 ประการ คือ เป็นองค์การปลอดการทุจริต ปลอดจากการกระทำความผิดวินัย และเป็นองค์การปลอดจากการ กระทำความผิดจรรยาบรรณวิชาชีพและจริยธรรม องค์ประกอบของคุณธรรมที่ปลอดจาก พฤติกรรมดังกล่าว คือการทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม ธรรมเนียมปฏิบัติและ กฎหมายถ้าผู้บริหารท้องถิ่นยึดหลักการทั้ง 3 ประการนี้แล้ว ประสิทธิผลการบริหารองค์การประสบ ความสำเร็จแน่นอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาโดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการเทศบาลตำบลบางปะกง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ตามคู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance rating) โดยสำนักงาน ก.พ.ร. (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558) โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้การวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากรณี การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้การศึกษารั้งนี้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด และเป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดเนื้อหา สำคัญ ของระเบียบวิจัยเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชากรซึ่งเป็น ตัวแทนของครัวเรือนตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีทั้งสิ้น จำนวน 2,652 ครัวเรือน ซึ่งจะใช้ตัวแทนครัวเรือน ๆ ละ 1 คน จำนวน 2,652 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในเขต เทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 348 คน

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ โปธิสว่าง, 2556, หน้า 167) ที่กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง สามารถคำนวณ ได้ดังนี้

สูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 เท่ากับ 0.05

$$n = \frac{2,652}{1 + 2,652 (0.05)^2}$$

$$N = 347.575$$

ทั้งนี้ ตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างสมบูรณ์ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 348 ตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีขั้นตอนที่สุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่ ให้มีโอกาสในการถูกเลือกตามสัดส่วนความน่าจะเป็น โดยให้ความน่าจะเป็นของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,652 คน ที่อาศัยอยู่ใน 13 หมู่บ้าน และสัดส่วนความน่าจะเป็นของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านได้จากการคำนวณตามตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านได้จากการคำนวณตามตัวอย่าง ดังนี้

หมู่ที่ 1 มีจำนวนครัวเรือน 223 ครัวเรือน คำนวณสัดส่วนความน่าจะเป็นได้

$$\frac{1 \times 223}{2,652} = 0.0840$$

สัดส่วนที่คำนวณได้มาคำนวณเทียบหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องสุ่มเก็บตามวิธีของ ยามาเน่ จำนวน 348 ชุด เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ดีในแต่ละหมู่บ้าน หากคำนวณได้เป็นตัวเลขทศนิยม ให้ปัดขึ้นทั้งหมด เช่น หมู่ที่ 1 คำนวณสัดส่วนได้ 0.0840 ต้องสุ่มเก็บตัวอย่างทั้งสิ้น $0.0840 \times 348 = 29.232$ จะได้ตัวแทนครัวเรือนหมู่ที่ 1 ซึ่งต้องสุ่มเก็บจำนวน 29 คน เมื่อกำหนด

ครบหมู่บ้านแล้ว จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องสุ่มเก็บเพื่อเป็นตัวแทนของคนที่จะศึกษา จำนวน 348 คน ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อหมู่บ้านและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	คำนวณสัดส่วน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (ตัวแทนครัวเรือน)
หมู่ที่ 1	223	0.0840	29
หมู่ที่ 2	156	0.0588	20
หมู่ที่ 3	240	0.0904	31
หมู่ที่ 4	135	0.0509	18
หมู่ที่ 5	44	0.0165	6
หมู่ที่ 6	161	0.0607	22
หมู่ที่ 7	330	0.1244	44
หมู่ที่ 8	294	0.1108	38
หมู่ที่ 9	31	0.1172	41
หมู่ที่ 10	424	0.1598	55
หมู่ที่ 11	242	0.0912	31
หมู่ที่ 18	32	0.0120	4
หมู่ที่ 19	69	0.0260	9
รวม	2,652	-	348

2. เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากเลือกครัวเรือนของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้คำนวณไว้

3. จากนั้นนำแบบสอบถาม ไปสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนครัวเรือนจนครบตามจำนวน 348 คน ตามที่คำนวณไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิด ได้แก่

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพทางสังคม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ โดยมีคำถามในด้านต่าง ๆ 10 ด้าน ดังนี้

1. หลักประสิทธิผล
2. หลักประสิทธิภาพ
3. หลักการตอบสนอง
4. หลักการรับฟังข้อคิด
5. หลักความโปร่งใส
6. หลักการมีส่วนร่วม
7. หลักการกระจายอำนาจ
8. หลักนิติธรรม
9. หลักความเสมอภาค
10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. กำหนดกรอบแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. สร้างแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขสำนวนภาษาและความถูกต้อง และปรับปรุงให้เหมาะสมในด้านเนื้อหา ความชัดเจน ความครอบคลุมของเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและพัฒนาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence หรือ IOC) ซึ่งใช้เกณฑ์ประเมินความสอดคล้องกำหนดค่าตัวเลข ดังนี้

ค่า + 1 หมายถึง สอดคล้อง

ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ค่า - 1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง
2. ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริคองค
3. ดร.จักรี ไชยพินิจ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางปะกงพรหมเทพรังสรรค์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. อธิบายและชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ให้แก่กลุ่มตัวอย่างได้ฟังโดยละเอียด
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

4. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนมา จำนวน 348 ชุด ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) มีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง		มีการปฏิบัติ มากที่สุด
4 หมายถึง		มีการปฏิบัติ มาก
3 หมายถึง		มีการปฏิบัติ ปานกลาง
2 หมายถึง		มีการปฏิบัติ น้อย
1 หมายถึง		มีการปฏิบัติ น้อยที่สุด

ในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยให้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนเฉลี่ยแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

แต่ละช่วงชั้นห่างกัน = 0.8 คะแนน ซึ่งสามารถกำหนดเกณฑ์จากคะแนนเฉลี่ยได้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
	3.41 – 4.20	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
	2.61 – 3.40	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
	1.81 – 2.60	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
	1.00 – 1.80	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean)
3. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
4. การทดสอบสมมติฐาน เพื่อวัดความแตกต่างระหว่างตัวแปร โดยใช้การทดสอบแบบ

ใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-Test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA)

โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ไพฑูรย์ โพธิสว่าง, 2556, หน้า 315)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง และศึกษาเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกงอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพทางสังคม

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	93	26.7
หญิง	255	73.3
รวม	348	100.00
อายุ		
18-25 ปี	35	10.1
26-35 ปี	132	37.9
36-45 ปี	93	26.7
46 ปีขึ้นไป	88	25.3
รวม	348	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
ประถมศึกษา	31	8.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	46	13.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6/ปวช.)	76	21.8
อนุปริญญาหรือปวส.	71	20.4
ปริญญาตรี	107	30.8
ปริญญาตรีขึ้นไป	17	4.9
รวม	348	100.00
อาชีพ		
เกษตรกร	71	20.3
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	119	34.2
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	31	8.9
พนักงานเอกชน/รับจ้าง	70	20.1
อื่น ๆ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา	57	16.4
รวม	348	100.00
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	38	10.9
5,001-10,000 บาท	76	21.8
10,001-15,000 บาท	143	41.2
15,001 บาทขึ้นไป	91	26.1
รวม	348	100.00
สถานภาพทางสังคมในหมู่บ้านหรือชุมชน		
ผู้บริหารท้องถิ่น	4	1.2
ผู้นำองค์กรชุมชนต่าง ๆ	4	1.1
ผู้นำชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	2	0.6
ประชาชนทั่วไป	338	97.1
รวม	348	100.00

จากตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 73.30 และเพศชาย ร้อยละ 26.70 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุ 26-35 ปี ร้อยละ 37.90 รองลงมา มีอายุ 36-34 ปี ร้อยละ 26.70 อายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 25.30 และอายุ 18-25 ปี ร้อยละ 10.10 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 30.70 รองลงมา มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6/ปวช.) ร้อยละ 21.80 มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือปวส. ร้อยละ 20.40 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.20 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 8.90 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 4.90 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 34.20 รองลงมา มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 20.40 มีอาชีพพนักงานเอกชน/รับจ้าง ร้อยละ 20.10 มีอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 16.40 และมีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 8.90 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 41.10 รองลงมา มีรายได้มากกว่า 15,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 26.10 มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 21.80 และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 10.90 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานภาพทางสังคมในหมู่บ้านหรือชุมชน เป็นประชาชนทั่วไป ร้อยละ 97.10 รองลงมา เป็นผู้บริหารท้องถิ่น และผู้นำองค์กรชุมชนต่าง ๆ ร้อยละ 1.10 เท่ากัน และผู้นำชุมชน/ กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 0.60

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง ในภาพรวมและรายด้าน

รายด้าน	$\bar{X}$	SD	แปลความ	อันดับ
1. หลักประสิทธิภาพ	2.93	.82	ปานกลาง	6
2. หลักประสิทธิภาพ	2.88	.79	ปานกลาง	8
3. หลักการตอบสนอง	2.83	.82	ปานกลาง	9
4. หลักการรับผิดชอบ	2.94	.81	ปานกลาง	5
5. หลักความโปร่งใส	3.01	.57	ปานกลาง	4
6. หลักการมีส่วนร่วม	2.91	.57	ปานกลาง	7

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายด้าน	$\bar{X}$	SD	แปลความ	อันดับ
7. หลักการกระจายอำนาจ	2.83	.54	ปานกลาง	9
8. หลักนิติธรรม	3.06	.49	ปานกลาง	3
9. หลักความเสมอภาค	3.08	.61	ปานกลาง	2
10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ	3.10	.61	ปานกลาง	1
ภาพรวม	2.96	.36	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง รายด้าน พบว่าในภาพรวม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ
 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.96
 (SD = .36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของระดับความคิดเห็น พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการ
 บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านมุ่งเน้นฉันทามติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.10 (SD = .61)
 รองลงมา ด้านหลักความเสมอภาค ค่าเฉลี่ย 3.08 (SD = .61) และด้านหลักนิติธรรม ค่าเฉลี่ย 3.06
 (SD = .49) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักประสิทธิผล

หลักประสิทธิผล	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. เทศบาลตำบลบางปะกงมี การวางแผนการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้	14	72	156	97	9	2.96	.87
	(4.00)	(20.70)	(44.80)	(27.90)	(2.60)		
2. เทศบาลตำบลบางปะกง จัดทำแผนพัฒนาองค์กรทั้ง ในระยะสั้นและระยะยาว ที่ เหมาะสมและนำไปสู่การ ปฏิบัติได้จริง	11	89	144	85	19	2.97	.92
	(3.20)	(25.60)	(41.40)	(24.40)	(5.50)		
3. เทศบาลตำบลบางปะกงมี การถ่ายทอดยุทธศาสตร์และ เป้าหมายของเทศบาลให้ บุคลากรและประชาชนทราบ	24	75	141	96	12	3.01	.95
	(6.90)	(21.60)	(40.50)	(27.60)	(3.40)		
4. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการ ติดตามและประเมินผลงาน ตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้ ดำเนินการปฏิบัติในท้องถิ่น	16	39	178	107	8	2.85	.82
	(4.60)	(11.20)	(51.10)	(30.70)	(2.30)		
5. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการ ปรับปรุงและพัฒนาแผนการ ดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	19	39	178	107	8	2.86	.90
	(5.50)	(11.20)	(51.10)	(30.70)	(2.30)		
เฉลี่ย						2.93	.82

จากตารางที่ 4 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักประสิทธิผลในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.93 (SD = .82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมายของเทศบาลให้บุคลากรและประชาชนทราบ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.01 (SD = .95) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกง จัดทำแผนพัฒนาองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่เหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ค่าเฉลี่ย 2.97 (SD = .92) และเทศบาลตำบลบางปะกงมีการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ค่าเฉลี่ย 2.96 (SD = .87) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักประสิทธิภาพ

หลักประสิทธิภาพ	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
6. การบริหารราชการของเทศบาลตำบลบางปะกงมีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม	22 (6.30)	41 (11.80)	159 (45.70)	107 (30.70)	19 (5.50)	2.83	.93
7. เทศบาลตำบลบางปะกงบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุน	18 (5.20)	59 (17.00)	142 (40.80)	116 (33.30)	13 (3.70)	2.86	.92
8. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้บุคลากรตรงตามตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ	16 (4.60)	78 (22.40)	115 (33.00)	126 (36.20)	13 (3.70)	2.88	.95

ตารางที่ 5 (ต่อ)

หลักประสิทธิภาพ	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
9. เทศบาลตำบลบางปะกงมี การบริหารจัดการด้วยความ รับผิดชอบ มีการกำหนด ผู้รับผิดชอบ มีมอบหมาย งานอย่างชัดเจน	5 (1.40)	95 (27.30)	126 (36.20)	116 (33.30)	6 (1.70)	2.93	.85
10. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการปฏิบัติงานอย่าง มีขั้นตอนที่รวดเร็ว ตามระยะที่กำหนดไว้	6 (1.70)	84 (24.10)	128 (36.80)	122 (35.10)	8 (2.30)	2.88	.86
เฉลี่ย						2.88	.79

จากตารางที่ 5 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักประสิทธิภาพในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.88 (SD = .79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบต่อ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีมอบหมายงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.93 (SD = .85) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้บุคลากรตรงตามตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ และเทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้บุคลากรตรงตามตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 2.88 เท่ากัน และเทศบาลตำบลบางปะกงบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัย เพื่อลดต้นทุน ค่าเฉลี่ย 2.86 (SD = .92) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการตอบสนอง

หลักการตอบสนอง	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
11. เทศบาลตำบลบางปะกง สามารถตอบสนองความ ต้องการของประชาชนและ ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มอย่าง มีประสิทธิภาพ	5	96	106	125	16	2.85	.93
	(1.40)	(27.60)	(30.50)	(35.90)	(4.60)		
12. เทศบาลตำบลบางปะกงนำ ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสียไปใช้ในการ ปรับปรุงการปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ	6	77	127	130	8	2.84	.86
	(1.70)	(22.10)	(36.50)	(37.40)	(2.30)		
13. เทศบาลตำบลบางปะกง ตอบสนองความคาดหวังใน การปฏิบัติงานต่าง ๆ แก่ประชาชนได้	6	67	128	120	27	2.73	.92
	(1.70)	(19.30)	(36.80)	(34.50)	(7.80)		
14. เทศบาลตำบลบางปะกง ตอบสนองความต้องการ ของประชาชนผู้มารับ บริการได้ตามตรงความ ต้องการ	6	57	146	125	14	2.76	.83
	(1.70)	(16.40)	(42.00)	(35.90)	(4.00)		
15. เทศบาลตำบลบางปะกงได้ แก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน/ ร้องทุกข์ และความเดือน ร้อนต่าง ๆ รวดเร็ว	25	64	137	113	9	2.95	.95
	(7.20)	(18.40)	(39.40)	(32.50)	(2.60)		
เฉลี่ย						2.83	.82

จากตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการตอบสนองในภาพรวมพบว่า มี ค่าเฉลี่ย = 2.83 (SD = .82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงได้แก้ไขปัญหา เรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ และความเดือนร้อนต่าง ๆ ได้ด้วยความรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 2.95 (SD = .95) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ เสียทุกกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 2.85 (SD = .93) และเทศบาลตำบลบางปะกงนำ ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ย 2.84 (SD = .86) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการรับผิดชอบ

หลักการรับผิดชอบ	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
16. เทศบาลตำบลบางปะกง มีพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งที่ทำต่อสาธารณะ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	22 (6.30)	78 (22.40)	133 (38.20)	115 (33.00)		3.02	.90
17. ผู้บริหารได้สื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผนการดำเนินงานขององค์กรแก่เจ้าหน้าที่และประชาชนให้ทราบ	27 (7.80)	55 (15.80)	148 (42.50)	118 (33.90)		2.97	.90
18. ข้าราชการและลูกจ้างมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าขององค์กรที่ตนสังกัดอยู่	15 (4.30)	66 (19.00)	135 (38.80)	113 (32.50)	19 (5.50)	2.84	.94

ตารางที่ 7 (ต่อ)

หลักการรับผิดชอบ	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
19. ข้าราชการและลูกจ้าง ตระหนักในความ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน และส่วนรวม พร้อมรับการ ตรวจสอบและประเมินผล	19 (5.50)	59 (17.00)	162 (46.60)	100 (28.70)	8 (2.30)	2.95	.88
20. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการแสดงความรับผิดชอบต่อ ต่อปัญหาสาธารณะที่ เกิดขึ้นภายในชุมชน	16 (4.60)	66 (19.00)	151 (43.40)	101 (29.00)	14 (4.00)	2.91	.91
เฉลี่ย						2.94	.81

จากตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการรับผิดชอบต่อ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.94 (SD = .81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกง มีพันธะความรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำต่อสาธารณะ โดยค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ย 3.02 (SD = .90) รองลงมา ผู้บริหารได้สื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผนการดำเนินงานขององค์กรแก่เจ้าหน้าที่และประชาชนให้ทราบ ค่าเฉลี่ย 2.97 (SD = .90) และข้าราชการและลูกจ้างตระหนักในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและส่วนรวม พร้อมรับการตรวจสอบและประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.95 (SD = .88) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
21. เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดเผยข้อมูลและข่าวสาร ต่าง ๆ ให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงได้อย่างถูกต้อง	12 (3.40)	67 (19.30)	173 (49.70)	96 (27.60)		2.99	.78
22. ประชาชนได้รับคำชี้แจง หรือการแก้ไขปัญหา กรณี มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสม		122 (35.10)	138 (39.70)	75 (21.60)	13 (3.70)	3.06	.84
23. เทศบาลตำบลบางปะกง เผยแพร่ผลการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ให้ประชาชน ทราบสม่ำเสมอ		92 (26.40)	192 (55.20)	64 (18.40)		3.08	.67
24. เทศบาลตำบลบางปะกง มีระบบและกระบวนการ ตรวจสอบ ประเมินผล ที่ทำ ให้ปลอดจากการทุจริต ประพฤติมิชอบ	1 (0.30)	81 (23.30)	190 (54.60)	64 (18.40)	12 (3.40)	2.99	.75
25. เทศบาลตำบลบางปะกง มีระบบการประชาสัมพันธ์ ภายในและภายนอกองค์กร		66 (19.00)	194 (55.70)	87 (25.00)	1 (0.30)	2.93	.67
เฉลี่ย						3.01	.57

จากตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักความโปร่งใส ในภาพรวมพบว่า มี ค่าเฉลี่ย = 3.01 (SD = .57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกง เผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.08 (SD = .67) รองลงมา ประชาชน ได้รับคำชี้แจงหรือการแก้ไขปัญหา กรณีมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.06 (SD = .84) และเทศบาลตำบลบางปะกง เปิดเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างถูกต้อง และเทศบาลตำบลบางปะกง มีระบบและกระบวนการ ตรวจสอบ ประเมินผล ที่ทำให้ปลอดจากการทุจริตประพฤติมิชอบ ค่าเฉลี่ย 2.99 เท่ากัน ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วม	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
26. เทศบาลตำบลบางปะกง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชน เสนอปัญหา และความ ต้องการของประชาชน อย่างทั่วถึง	6	35	227	80		2.91	.63
	(1.70)	(10.10)	(65.20)	(23.00)			
27. เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้า มามีส่วนร่วมในการจัดทำ เทศบัญญัติ งบประมาณ รายจ่าย และการใช้ งบประมาณของเทศบาล	6	53	215	73	1	2.97	.67
	(1.70)	(15.20)	(61.80)	(21.00)	(0.30)		
28. เทศบาลตำบลบางปะกง มี กระบวนการและกลไกใน การติดตามตรวจสอบการ ทำงานโดยภาคประชาชน	12	38	193	105		2.88	.73
	(3.40)	(10.90)	(55.50)	(30.20)			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

หลักการมีส่วนร่วม	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
29. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและประชาชน		43	207	98		2.84	.62
		(12.40)	(59.50)	(28.20)			
30. ในการประชุมสภาเทศบาล ในแต่ละครั้ง เทศบาลเชิญผู้แทนกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ เข้าร่วม	18	56	170	98	6	2.95	.85
	(5.20)	(16.10)	(48.90)	(28.20)	(1.70)		
เฉลี่ย						2.91	.57

จากตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.91 (SD = .57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย และการใช้งบประมาณของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 2.97 (SD = .67) รองลงมา ในการประชุมสภาเทศบาล ในแต่ละครั้ง เทศบาลเชิญผู้แทนกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ เข้าร่วม ค่าเฉลี่ย 2.95 (SD = .85) และเทศบาลตำบลบางปะกง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอปัญหา และความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย 2.91 (SD = .63) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจ	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
31. ผู้บริหารเทศบาลมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานบางส่วนในกับข้าราชการฝ่ายปฏิบัติงาน	18 (5.20)	73 (21.00)	145 (41.70)	100 (28.70)	12 (3.40)	2.96	.92
32. เทศบาลตำบลบางปะกงกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชุมชนให้ภาคประชาชนตัดสินใจ	24 (6.90)	78 (22.40)	126 (36.20)	114 (32.80)	6 (1.70)	3.00	.95
33. เทศบาลตำบลบางปะกงมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินโครงการภายในชุมชนให้แก่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	6 (1.70)	60 (17.20)	156 (44.80)	120 (34.50)	6 (1.70)	2.83	.97
34. ผู้บริหารเทศบาลปล่อยให้แต่ละ สำนัก/กอง ต่าง ๆ บริหารจัดการตนเองโดยอิสระไม่แทรกแซงการทำงานเพียงกำกับดูแลตามขั้นตอนและอำนาจหน้าที่	1 (0.30)	81 (23.30)	190 (54.60)	64 (18.40)	12 (3.40)	2.70	.72

ตารางที่ 10 (ต่อ)

หลักการกระจายอำนาจ	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ				$\bar{X}$	SD	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด			
35. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการถ่ายโอนอำนาจการ ตัดสินใจ ทรัพยากรและ ภารกิจให้แก่ผู้ร่วมงานอย่าง เหมาะสมเป็นลายลักษณ์ อักษร		46	162	123	17	2.68	.76
		(13.20)	(46.60)	(35.30)	(4.90)		
เฉลี่ย						2.83	.54

จากตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักการกระจายอำนาจ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.83 (SD = .54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงกระจายอำนาจ การตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชุมชนให้ภาคประชาชนตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.00 (SD = .95) รองลงมา ผู้บริหารเทศบาลมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานบางส่วนในกับ ข้าราชการฝ่ายปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ย 2.96 (SD = .92) และเทศบาลตำบลบางปะกงมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินโครงการภายในชุมชนให้แก่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 2.83 (SD = .79) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักนิติธรรม

หลักนิติธรรม	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
36. เทศบาลตำบลบางปะกง ได้ตราเทศบัญญัติและ ระเบียบ ข้อบังคับของ เทศบาล เพื่อถือปฏิบัติ ร่วมกันอย่างเสมอภาคและ เป็นธรรม		58 (16.70)	174 (50.00)	104 (29.90)	12 (3.40)	2.80	.75
37. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการกำหนดขอบเขตอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบใน การปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็น ไปตามกฎหมายที่กำหนด	17 (4.90)	75 (21.60)	140 (40.20)	116 (33.30)		2.98	.86
38. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการใช้อำนาจในกาปฏิบัติ งานอย่างเหมาะสม ถูกต้อง	12 (3.40)	138 (39.70)	82 (23.60)	99 (28.40)	17 (4.90)	3.08	1.01
39. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้องทั้งตามหลักกฎหมาย และระเบียบวินัย		157 (45.10)	109 (31.30)	70 (20.10)	12 (3.40)	3.18	.87
40. เทศบาลตำบลบางปะกง บังคับใช้กฎหมายอย่าง เคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติกับ บุคคล หรือกลุ่มใดเป็นกรณี พิเศษ	3 (0.90)	146 (42.00)	132 (37.90)	67 (19.30)		3.24	.77
เฉลี่ย						3.06	.49

จากตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักนิติธรรม ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย 3.06 (SD = .49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคล หรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.24 (SD = .77) รองลงมา เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้องทั้งตามหลักกฎหมายและระเบียบวินัย ค่าเฉลี่ย 3.18 (SD = .87) และเทศบาลตำบลบางปะกง มีการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและถูกต้อง ค่าเฉลี่ย 3.08 (SD = 1.01) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาค	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
41. ผู้บริหารเทศบาลประเมินผลงานข้าราชการ/ลูกจ้างอย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ	23 (6.60)	109 (31.30)	105 (30.20)	105 (30.20)	6 (1.70)	3.11	.97
42. เทศบาลตำบลบางปะกงยึดหลักความเป็นธรรมความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง		152 (43.70)	86 (24.70)	87 (25.00)	23 (6.60)	3.05	.98
43. ผู้บังคับบัญชาให้ความสนับสนุนแก่สมาชิกในทีมงานทุกอย่างเท่าเทียมกัน		140 (40.20)	149 (42.80)	56 (16.10)	3 (0.90)	3.22	.94

ตารางที่ 12 (ต่อ)

หลักความเสมอภาค	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ				$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด		
44. เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดโอกาสให้ประชาชน แสดงความคิดเห็น ร่วม แก้ไขปัญหา ด้วยความ เท่าเทียมและเสมอภาค		134 (38.50)	151 (43.40)	40 (11.50)	23 (6.60)	3.41 .86
45. เทศบาลตำบลบางปะกง ให้บริการประชาชนด้วย ความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยก เพศ เชื้อชาติ อายุ และความพิการ	3 (0.90)	51 (14.70)	201 (57.80)	93 (26.70)	2.90	.66
เฉลี่ย					3.08	.61

จากตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักความเสมอภาค ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 3.08 (SD = .61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญแก่สมาชิก ในทีมงานทุกอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย 3.22 (SD = .74) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกงเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหา ด้วยความเท่าเทียมและเสมอภาค ค่าเฉลี่ย 3.14 (SD = .86) และผู้บริหารเทศบาลประเมินผลงาน ข้าราชการ/ลูกจ้าง อย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 3.11 (SD = .97) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักมุ่งฉันทามติ

หลักมุ่งฉันทามติ	จำนวนและร้อยละของระดับการปฏิบัติ					$\bar{X}$	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
46. เทศบาลตำบลบางปะกง มีแนวทางในการห้ข้อตกลง ด้วยกระบวนการจาก ข้อคิดเห็นของกลุ่มบุคคลที่ ได้รับประโยชน์และเสีย ประโยชน์โดยเฉพาะกลุ่มที่ ได้รับผลกระทบโดยตรง	26 (7.50)	101 (29.00)	101 (29.00)	117 (33.60)	3 (0.90)	3.09	.98
47. เทศบาลตำบลบางปะกง จัดประชาคมหมู่บ้านเพื่อ ให้ได้ข้อยุติร่วมกันอย่าง เป็นธรรม		163 (46.80)	74 (21.30)	85 (24.40)	26 (7.50)	3.07	1.00
48. บุคลากรมีโอกาสแสดงความ คิดเห็นในการบริหารงาน ของเทศบาลตำบลบางปะกง ผ่านการแสดงประชามติ อย่างสม่ำเสมอ		151 (43.40)	136 (39.10)	58 (16.70)	3 (0.90)	3.25	.76
49. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการใช้กระบวนการ ตัดสินใจเพื่อสรุปข้อคิดเห็น		141 (40.50)	144 (41.40)	37 (10.60)	26 (7.50)	3.15	.89
50. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการบริหารงานโดยยึด หลักฉันทามติ		60 (17.20)	204 (58.60)	84 (24.10)		2.93	.64
เฉลี่ย						3.10	.61

จากตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักมุ่งฉันทามติ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 3.10 (SD = .61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของ เทศบาลตำบลบางปะกงผ่านการแสดงประชามติอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.25 (SD = .76) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้กระบวนการตัดสินใจเพื่อสรุปข้อคิดเห็น ค่าเฉลี่ย 3.15 (SD = .89) และเทศบาลตำบลบางปะกง มีแนวทางในการหาข้อตกลงด้วย กระบวนการจากข้อคิดเห็นของกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ค่าเฉลี่ย 3.09 (SD = .98) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ชาย	93	3.18	.30	7.653	.000*
หญิง	255	2.87	.34		

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่าสถิติ t-Test เพื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	SD
18-25 ปี	3.12	.21
26-35 ปี	3.10	.29
36-45 ปี	2.89	.46
46 ปีขึ้นไป	2.74	.29

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	8.352	2.784	26.226	.000*
ภายในกลุ่ม	344	36.516	.106		
รวม	347	44.868			

* $p \leq .05$

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้ค่าสถิติ One-way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้ค่าสถิติ LSD เพื่อทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชน
ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง
จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	18-25 ปี	26-35 ปี	36-45 ปี	46 ปีขึ้นไป
		3.12	3.10	2.89	2.74
18-25 ปี	3.12	-	.01	.23*	.38*
26-35 ปี	3.10		-	.22*	.36*
36-45 ปี	2.89			-	.15*
46 ปีขึ้นไป	2.74				-

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 17 การทดสอบรายคู่ ด้วยวิธีการของ LSD พบว่า กลุ่มที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกันมี 5 คู่ คู่ที่ 1 คือ อายุ 18-25 ปี กับ อายุ 36-45 ปี โดยอายุ 18-25 ปี มีส่วนร่วมมากกว่า คู่ที่ 2 คือ อายุ 18-25 ปี กับ อายุ 46 ปีขึ้นไป โดยอายุ 18-25 ปี มีส่วนร่วมมากกว่า คู่ที่ 3 คือ อายุ 26-35 ปี กับ อายุ 36-45 ปี โดยอายุ 26-35 ปี มีส่วนร่วมมากกว่า คู่ที่ 4 คือ อายุ 26-35 ปี กับ อายุ 46 ปีขึ้นไป โดยอายุ 26-35 ปี มีส่วนร่วมมากกว่า และคู่สุดท้ายคือ อายุ 36-45 ปี กับ อายุ 46 ปีขึ้นไป โดยอายุ 36-45 ปี มีส่วนร่วมมากกว่า ตามลำดับ

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	$\bar{X}$	SD
ประถมศึกษา	2.99	.40
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.87	.32
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6/ปวช.)	2.95	.32
อนุปริญญาหรือปวส.	2.94	.38
ปริญญาตรี	2.98	.37
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.09	.40

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	.777	.155	1.206	.306
ภายในกลุ่ม	342	44.091	.129		
รวม	347	44.868			

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้ค่าสถิติ One-way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	SD
เกษตรกร	3.01	.40
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	2.96	.32
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.93	.32
พนักงานเอกชน/รับจ้าง	2.90	.35
อื่น ๆ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา	2.96	.41

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	.453	.113	.875	.479
ภายในกลุ่ม	343	44.415	.129		
รวม	347	44.868			

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้ค่าสถิติ One-way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้	$\bar{X}$	SD
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.02	.28
5,001-10,000 บาท	2.92	.33
10,001-15,000 บาท	2.95	.36
15,001 บาทขึ้นไป	2.96	.41

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	.243	.081	.625	.599
ภายในกลุ่ม	344	44.625	.130		
รวม	347	44.868			

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้ค่าสถิติ One-way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพทางสังคมในหมู่บ้านหรือชุมชน

สถานภาพทางสังคมในหมู่บ้านหรือชุมชน	$\bar{X}$	SD
ผู้บริหารท้องถิ่น	3.34	.49
ผู้นำองค์กรชุมชนต่างๆ	2.72	.38
ผู้นำชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	3.00	.08
ประชาชนทั่วไป	2.95	.36

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพทางสังคมในหมู่บ้านหรือชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	.812	.271	2.113	.098
ภายในกลุ่ม	344	44.056	.128		
รวม	347	44.868			

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้ค่าสถิติ One-way ANOVA เพื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง	เป็นไปตามสมมติฐาน
ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง	เป็นไปตามสมมติฐาน
ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ประชาชนที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

จากตารางที่ 26 การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกงไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความครอบคลุมของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ผู้บริหารและพนักงานส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางปะกง มีการบริหารและดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างครอบคลุมแล้ว แต่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลมากขึ้น	5

จากตารางที่ 27 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความครอบคลุมของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง พบว่า ผู้บริหารและพนักงานส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางปะกง มีการบริหารและดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างครอบคลุมแล้ว แต่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลมากขึ้น

ตารางที่ 28 ข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ต้องการให้เทศบาลตำบลบางปะกงเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น	11
2. ต้องการให้เทศบาลตำบลบางปะกงเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของเทศบาลให้รับรู้โดยทั่วถึงกัน	7

จากตารางที่ 28 ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ในเรื่องต้องการให้เทศบาลตำบลบางปะกงเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น และต้องการให้เทศบาลตำบลบางปะกงเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของเทศบาลให้รับรู้โดยทั่วถึงกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง และศึกษาเปรียบเทียบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพทางสังคม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 348 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน t-Test และ One -way ANOVA หากพบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทำการเปรียบเทียบรายคู่ภายหลังการทดสอบความแปรปรวน ด้วยวิธีการแบบ LSD

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 73.30 และเพศชาย ร้อยละ 26.70 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุ 26-35 ปี ร้อยละ 37.90 รองลงมาคืออายุ 36-45 ปี ร้อยละ 26.70 อายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 25.30 และอายุ 18-25 ปี ร้อยละ 10.10 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 30.70 รองลงมาคือการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6/ปวช.) ร้อยละ 21.80 มีการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือปวส. ร้อยละ 20.40 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.20 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 8.90 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 4.90 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 34.20 รองลงมาคืออาชีพเกษตรกร ร้อยละ 20.40 มีอาชีพพนักงานเอกชน/รับจ้าง ร้อยละ 20.10 มีอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 16.40 และมีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 8.90 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 41.10 รองลงมาคือมีรายได้มากกว่า 15,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 26.10 มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 21.80 และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 10.90 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานภาพทางสังคมในหมู่บ้านหรือ

ชุมชน เป็นประชาชนทั่วไป ร้อยละ 97.10 รองลงมา เป็นผู้บริหารท้องถิ่น และผู้นำองค์กรชุมชน ต่าง ๆ ร้อยละ 1.10 เท่ากัน และผู้นำชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 0.60

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง

ในภาพรวม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.96 (SD = .36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของระดับความคิดเห็น พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านมุ่งเน้นฉันทามติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.10 (SD = .61) รองลงมา ด้านหลักความเสมอภาค ค่าเฉลี่ย 3.08 (SD = .61) และด้านหลักนิติธรรม ค่าเฉลี่ย 3.06 (SD = .49) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ด้านหลักประสิทธิภาพ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.93 (SD = .82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมายของเทศบาลให้บุคลากรและประชาชนทราบ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.01 (SD = .95) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกง จัดทำแผนพัฒนาองค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่เหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ค่าเฉลี่ย 2.97 (SD = .92) และเทศบาลตำบลบางปะกงมีการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ค่าเฉลี่ย 2.96 (SD = .87) ตามลำดับ

ด้านหลักประสิทธิภาพ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.88 (SD = .79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีมอบหมายงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 2.93 (SD = .85) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้บุคลากรตรงตามตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ และเทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้บุคลากรตรงตามตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 2.88 เท่ากัน และเทศบาลตำบลบางปะกงบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุน ค่าเฉลี่ย 2.86 (SD = .92) ตามลำดับ

ด้านหลักการตอบสนอง ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.83 (SD = .82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงได้แก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ และความเดือนร้อนต่าง ๆ ได้ด้วยความรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ย 2.95 (SD = .95) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 2.85 (SD = .93) และเทศบาลตำบลบางปะกงนำข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ย 2.84 (SD = .86) ตามลำดับ

ด้านหลักการรับผิดชอบ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.94 (SD = .81) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกง มีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำต่อสาธารณะ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีค่าเฉลี่ย 3.02 (SD = .90) รองลงมา ผู้บริหารได้สื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผนการดำเนินงานขององค์กรแก่เจ้าหน้าที่และประชาชนให้ทราบ ค่าเฉลี่ย 2.97 (SD = .90) และข้าราชการและลูกจ้างตระหนักในความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนและส่วนรวม พร้อมรับการตรวจสอบและประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.95 (SD = .88) ตามลำดับ

ด้านหลักความโปร่งใส ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 3.01 (SD = .57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกง เผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.08 (SD = .67) รองลงมา ประชาชนได้รับคำชี้แจงหรือการแก้ไขปัญหา กรณีมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.06 (SD = .84) และเทศบาลตำบลบางปะกง เปิดเผยข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างถูกต้อง และเทศบาลตำบลบางปะกง มีระบบและกระบวนการตรวจสอบ ประเมินผล ที่ทำให้ปลอดจากการทุจริต ประพฤติมิชอบ ค่าเฉลี่ย 2.99 เท่ากัน ตามลำดับ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.91 (SD = .57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย และการใช้งบประมาณของเทศบาล มีค่าเฉลี่ย 2.97 (SD = .67) รองลงมา ในการประชุมสภาเทศบาล ในแต่ละครั้ง เทศบาลเชิญผู้แทนกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ เข้าร่วม ค่าเฉลี่ย 2.95 (SD = .85) และเทศบาลตำบลบางปะกง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอปัญหา และความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึง ค่าเฉลี่ย 2.91 (SD = .63) ตามลำดับ

ด้านหลักการกระจายอำนาจ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 2.83 (SD = .54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชุมชนให้ภาคประชาชนตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.00 (SD = .95) รองลงมา ผู้บริหารเทศบาลมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานบางส่วนในกับข้าราชการฝ่ายปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ย 2.96 (SD = .92) และเทศบาลตำบลบางปะกงมอบอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินโครงการภายในชุมชนให้แก่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ค่าเฉลี่ย 2.83 (SD = .79) ตามลำดับ

ด้านหลักนิติธรรม ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 3.06 (SD = .49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทศบาลตำบลบางปะกงบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคล หรือกลุ่มใดเป็นกรณีพิเศษ มีค่าเฉลี่ย 3.24 (SD = .77) รองลงมา เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้องทั้งตามหลักกฎหมายและระเบียบวินัย ค่าเฉลี่ย 3.18 (SD = .87)

และเทศบาลตำบลบางปะกง มีการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและถูกต้อง ค่าเฉลี่ย 3.08 (SD = 1.01) ตามลำดับ

ด้านหลักความเสมอภาค ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 3.08 (SD = .61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญสนับสนุนแก่สมาชิก ในทีมงานทุกอย่างเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย 3.22 (SD = .74) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกงเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหา ด้วยความเท่าเทียมและเสมอภาค ค่าเฉลี่ย 3.14 (SD = .86) และผู้บริหารเทศบาล ประเมินผลงาน ข้าราชการ/ลูกจ้าง อย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย 3.11 (SD = .97) ตามลำดับ

และด้านหลักมุ่งฉันทามติ ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ย = 3.10 (SD = .61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของ เทศบาลตำบลบางปะกงผ่านการแสดงประชามติอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.25 (SD = .76) รองลงมา เทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้กระบวนการตัดสินใจเพื่อสรุปข้อคิดเห็นค่าเฉลี่ย 3.15 (SD = .89) และเทศบาลตำบลบางปะกง มีแนวทางในการหาข้อตกลงด้วยกระบวนการจากข้อคิดเห็นของกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ค่าเฉลี่ย 3.09 (SD = .98) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่า ผู้บริหารและพนักงานส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางปะกง มีการบริหารและดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างครอบคลุมแล้ว แต่ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมต่างๆของเทศบาลมากขึ้น และประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ในเรื่องต้องการให้เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น และต้องการให้เทศบาลตำบลบางปะกงเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่างๆเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของเทศบาลให้รับรู้โดยทั่วถึงกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารและปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับ ซึ่งจะทำให้หน่วยงานมีการบริหารจัดการที่ดี และมีระบบงานที่โปร่งใสมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นไว้วางใจในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่น และประสานความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ แสงแก้ว (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิผลการปฏิบัติงานในฝ่ายโยธา สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ตามหลักธรรมาภิบาล” ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการปฏิบัติงานในฝ่ายโยธา สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปาลสิมาล์ ธีรัฐมานัส (2550) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาล: ศึกษากรณีเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ อำเภอมือ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า พนักงานเทศบาลตำบลสำโรงเหนือมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพล พงศธรวิสุทธิ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสัมมาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับสูง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักประสิทธิผล ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ แสงแก้ว (2550) แสดงให้เห็นว่า เทศบาลมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผนยุทธศาสตร์และดำเนินการตามแผน ๆ ที่วางไว้ เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป

ด้านหลักประสิทธิภาพ ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ แสงแก้ว (2550) ในด้านความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ที่อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า เทศบาลมีการกระจายงาน มอบหมายงานแก่พนักงานทุกระดับตามความเหมาะสม รวมถึงการลดขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงานและการบริการประชาชนเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ด้านหลักการตอบสนอง ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ แสงแก้ว (2550) ในด้านประโยชน์สุขของประชาชน ที่อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า เทศบาลสามารถสร้างความเชื่อมั่นและตอบสนองตามความต้องการของประชาชนผู้รับบริการได้

ด้านหลักการรับผิชอบ ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลสิมาล ธีรัฐมานัส (2550) แสดงให้เห็นว่า เทศบาลมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ผู้บริหารเทศบาลมีการพบปะและใส่ใจในความเดือดร้อนของประชาชนเป็นอย่างดี และมีขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนและรวดเร็ว

ด้านหลักความโปร่งใส ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลสิมาล ธีรัฐมานัส (2550) แสดงให้เห็นว่า มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เพื่อให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและเอกสาร ซึ่งประชาชนสามารถที่จะตรวจสอบการทำงานของเทศบาลได้

ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลสิมาล ธีรัฐมานัส (2550) แสดงให้เห็นว่า เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การจัดเวทีเพื่อรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

ด้านหลักการกระจายอำนาจ ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารของเทศบาลมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

ด้านหลักนิติธรรม ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลสิมาล ธีรัฐมานัส (2550) แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการบริหารงานและการปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับต่าง ๆ รวมถึงมีการตรากฎระเบียบข้อบังคับของเทศบาลที่เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายด้วย

ด้านหลักความเสมอภาค ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทศบาลมีปฏิบัติต่อประชาชนผู้รับบริการอย่างตรงไปตรงมา เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารยังปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมกันด้วย

ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เทศบาลตำบลบางปะกงได้เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางปะกงผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชุมกลุ่ม การลงประชามติ เป็นต้น

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบางปะกง ไม่แตกต่างกัน พิจารณาแต่ละปัจจัย ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกงแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะเพศชายมักเป็นตัวแทนของครอบครัวในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม จึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลมากกว่าประกอบกับปัจจุบันเพศหญิงต้องช่วยเหลือครอบครัวในการทำมาหากินจึงไม่ค่อยมีเวลาไปร่วมกิจกรรมกับทางเทศบาล ทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกงแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะประชาชนแต่ละช่วงอายุตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลต่างกัน เช่น ช่วงวัยเรียนและวัยทำงานจะตระหนักถึงความจำเป็นที่เทศบาลจะต้องบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าช่วงวัยอื่น เพราะเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของวงการการศึกษาและมีความสำคัญต่อการทำงาน จึงทำให้มีความคิดเห็นต่างจากช่วงวัยอื่น

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกงไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะปัจจุบัน หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับเรื่องธรรมาภิบาลมากขึ้น มีการอบรม

ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปสม่ำเสมอ จึงทำให้ประชาชนที่มีการศึกษาต่างก็มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกงไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะอาจเป็นเพราะเทศบาลมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้รับทราบและเข้าร่วม โครงการ เพื่อแสดงถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เช่น มีการถ่ายทอดเสียงให้ประชาชนรับทราบเมื่อมีการประชุมสภาเทศบาล มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกัน

ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกงไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะอาจเป็นเพราะเทศบาลมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งจะมีรายได้แตกต่างกัน ได้รับทราบข่าวสารและเข้าร่วม โครงการต่างๆที่ทางเทศบาลจัดขึ้น เพื่อแสดงถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเช่นกัน

ประชาชนที่มีสถานะทางสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกงไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะอาจเป็นเพราะทางเทศบาลตำบลบางปะกง มักจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนในท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้ง กิจกรรมเหล่านี้ยังได้รับการสนับสนุนจากประชาชนทุกกลุ่ม เช่น ผู้บริหารท้องถิ่นระดับต่าง ๆ ผู้บริหารหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ และประชาชนทั่วไปเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และกลุ่มธุรกิจชุมชน ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประชาชนกับเทศบาล โดยการประชาสัมพันธ์อำนาจหน้าที่ของเทศบาลในรูปแบบกระบวนการเวทีประชาคมหรือการจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้มากขึ้น
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร เช่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ของคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลบางปะกง โดยการฝึกอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทศบาลในทุกด้าน เพื่อให้คณะผู้บริหารได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของเทศบาลและตนเอง

อย่างแท้จริง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการปกครองตนเอง เป็นการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมต่อไป

3. รัฐบาลควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาในระดับชาติ เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น ประชาชนทั่วไป เห็นความจำเป็นและความสำคัญของหลักการธรรมาภิบาลที่ต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กร รวมถึงจัดให้มีการมอบรางวัลให้แก่หน่วยงานที่มีการบริหารจัดการดี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่หน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

4. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรข้าราชการ ลูกจ้าง เทศบาลตำบลบางปะกง ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำงานทั้งในองค์กร และนอกองค์กร ตลอดจนจนถึงการให้โอกาสแสดงออกทางความคิดในการพัฒนาองค์กรอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีโอกาสศึกษานอกสถานที่ และต่างประเทศ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

5. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย มีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ด้านหลักประสิทธิผล ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทศบาลตำบลบางปะกงมีการติดตามและประเมินผลงานตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการปฏิบัติในท้องถิ่น ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลบางปะกงควรกระตุ้นการปฏิบัติงานของคณะทำงานด้านการติดตามและประเมินผลตามแผนงานให้มากขึ้น โดยใช้การมอบนโยบายหรือการปรับปรุงแผนงานต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านหลักประสิทธิภาพ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารราชการของเทศบาลตำบลบางปะกงมีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลบางปะกงควรใช้เทคนิคสมัยใหม่ในการบริหารจัดการ ซึ่งวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนา 3 -5 ปี มาใช้ เช่น การวิเคราะห์ SWOT การวิเคราะห์ Balance scorecard การใช้แผนภูมิแกนต์ เป็นต้น

3. ด้านหลักการตอบสนอง ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทศบาลตำบลบางปะกงตอบสนองความคาดหวังในการปฏิบัติงานต่าง ๆ แก่ประชาชนได้ ดังนั้น เทศบาลตำบลบางปะกงควรจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการมากขึ้น รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผลการทำงานเป็นระยะด้วย

4. ด้านหลักการรับผิดชอบ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้าราชการและลูกจ้างมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าขององค์กรที่ตนสังกัดอยู่ ดังนั้น เทศบาลตำบลบางปะกง ควรจัดกิจกรรมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้พนักงานส่วนท้องถิ่นทุกระดับตระหนักความสำคัญของ

ประชาชนผู้รับบริการมากขึ้น รวมทั้งต้องสร้างจิตสำนึกของการบริการสาธารณะให้เกิดขึ้นแก่พนักงานส่วนท้องถิ่นด้วย ควรมีการฝึกอบรม บุคลากรในหน่วยงาน เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อเพิ่มทักษะและประสพการณ์ที่ดีในการทำงาน

5. ด้านหลักความโปร่งใส ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทศบาลตำบลบางปะกง มีระบบการประชาสัมพันธ์ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้น เทศบาลตำบลบางปะกง อาจจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารระบบสารสนเทศ หอกระจายข่าวไว้สำหรับบริการประชาชน เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลของเทศบาลมากขึ้น และควรมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์ มีความทันสมัยและเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย

6. ด้านหลักการมีส่วนร่วมประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทศบาลตำบลบางปะกง มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและประชาชน ดังนั้น เทศบาลตำบลบางปะกง อาจจัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและประชาชน โดยอาจจัดในลักษณะการสนทนากลุ่ม จัดการประชุมหมู่บ้านทุกเดือน หรือให้เจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไปพบปะกับชาวบ้านตามชุมชนต่าง ๆ

7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทศบาลตำบลบางปะกง มีการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจให้แก่ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้น เทศบาลตำบลบางปะกงต้องมีการจัดสรรทรัพยากรในหน่วยงานและการมอบอำนาจในการตัดสินใจในผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น อย่างเป็นธรรมและเหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนให้ เพื่อพัฒนาเทศบาลตำบลบางปะกงอย่างถูกต้องและเหมาะสม

8. ด้านหลักนิติธรรม ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทศบาลตำบลบางปะกง ได้ตราเทศบัญญัติและระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาล เพื่อถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ดังนั้น เทศบาลตำบลบางปะกง อาจจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ตามหมู่บ้าน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตราเทศบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ และลงประชามติสำหรับการออกกฎหมายในครั้งต่อไป

9. ด้านหลักความเสมอภาค ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทศบาลตำบลบางปะกง ให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยก เพศ เชื้อชาติ อายุ และความพิการ ดังนั้น เทศบาลตำบลบางปะกงต้องสร้างจิตสำนึกของการบริการประชาชนแก่ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลให้มากขึ้น และอาจใช้วิธีการทำสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของเทศบาล เพื่อรับทราบปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานต่อไป

10. ด้านหลักมุ่งฉันทามติ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เทศบาลตำบลบางปะกงมีการบริหารงานโดยยึดหลักฉันทามติ ดังนั้น เทศบาลตำบลบางปะกง ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้นำ

ชุมชน และผู้ปฏิบัติงาน ข้าราชการทุกระดับในเทศบาลตำบลบางปะกง มีส่วนร่วมในการดำเนิน
กิจการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลบางปะกง รวมถึงตัดสินใจเรื่องการปฏิบัติงานให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของประชากรกลุ่มอื่น ๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน
สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และ
หน่วยงานอื่น ๆ เพื่อการขับเคลื่อนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง
และครอบคลุม
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการบริหารงานตาม
หลักธรรมาภิบาล รวมไปถึงการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของเทศบาลตำบล
บางปะกงด้วย
3. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับการ
บริหารงานในยุคปัจจุบัน
4. ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของ
สำนักงานเขต
5. ควรขยายเครื่องมือในการศึกษาวิจัยให้กว้างขึ้น นอกเหนือจากแบบสอบถาม เช่น
แบบสัมภาษณ์ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หรือบุคคลที่เป็นนักวิชาการ ผู้มีความรู้ ผู้มีประสบการณ์ เพื่อให้ได้มา
ซึ่งวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลประกอบข้อมูลเชิงปริมาณ

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ อรุณีพัฒน์. (2545). *หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจ: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันพระปกเกล้า.
- กิตติพงษ์ คัชมาตย์. (2550). *การบริหารจัดการเทศบาลตำบลแม่เอยตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลแม่เอย*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครอง, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โกวิท พวงงาม. (2538). *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- คณาจารย์ภาควิชาบริหารรัฐกิจ. (2549). *สรุปเนื้อหาวิชาทฤษฎีองค์การ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชวงส์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวงส์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ที่ตั้งเซ็นเตอร์.
- จิตรีรัตน์ สมศิริวัฒนา. (2555). *การปกครองส่วนท้องถิ่นและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน*. กรุงเทพฯ: สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ณรงค์ แสงแก้ว, ว่าที่ ร.ต. (2550). *ประสิทธิผลการปฏิบัติงานในฝ่ายโยธาสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร ตามหลักธรรมาภิบาล*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ดิน ปรัชญพฤตย์. (2535). *ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2547). *การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี*. ใน *เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการยกระดับการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น People's Audit (หน้า 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาระบบราชการ.
- ถวัลย์รัฐ วรเทพวุฒิพงษ์. (2543). *การกำหนดวิเคราะห้นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

เทศบาลตำบลบางปะกง. (2558). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางปะกง. เข้าถึงได้จาก
<http://www.bangpakong.go.th/index.php>

เทศบาลตำบลบางปะกง. (2558). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบางปะกง. เข้าถึงได้จาก
<http://www.bangpakong.go.th/index.php>

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2537). หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นภดล สุรฉัตรินทร์. (2547). การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตาม
 ทัศนะของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นันทพล พงศธรวิสุทธิ. (2548). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการ
 บริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง.
 วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.

ประหยัด หงส์ทองคำ. (2526). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ปาลสิมมาลี ธีรัฐฉานต์. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาล:
 กรณีศึกษาเทศบาลตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์
 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยบูรพา.

พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล. (2542). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏนครปฐม.

พิทยา บวรวิเศษ. (2546). การบริหารเชิงบูรณาการ. นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน.

พิทยา สุนทรวิภาต. (2545). ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารดำรงราชานุภาพ,
 3 (1), 41.

ไพฑูรย์ โพธิสว่าง. (2556). การทำวิจัยทางสังคมศาสตร์ หลักการ วิธีปฏิบัติ สถิติ และคอมพิวเตอร์.
 ชลบุรี: Come In.

ภูมินทร์ แผงจินดา. (2553). ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม.
 วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ,
 บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มัลลิกา ต้นสอน. (2544). การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี,
(2542, 10 สิงหาคม 2542). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 63., หน้า 24.
- ลิขิต ชีรเวคิน. (2548). *การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ:
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). *การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ
ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย*. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่น ๆ. (2545). *ทฤษฎีองค์การ: ฉบับมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ:ธรรมสาร.
- สนิท จรอนันต์. (2543). *ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบาย
ศึกษา.
- สุนัญญา มีชัย. (2552). *การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- สมคิด บางโม. (2545). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. (2557). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธรรมาภิบาล. ใน เอกสารประกอบการสอน
ธรรมาภิบาลกับการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ (หน้า 7)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). *คู่มืออธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราช
กฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ:
สิริบุตรการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552, กันยายน). *การจัดระดับการกำกับดูแล
องค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. เข้าถึงได้จาก
http://www.opdc.go.th/uploads/files/gg_rating_book.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555, 24 เมษายน). *การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล
ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. เข้าถึงได้จาก [http://www.opdc.go.th/content.
php?menu_id=5&content_id=2442](http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_id=2442)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555, 24 เมษายน). *หลักการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี*. เข้าถึงได้จาก [http://www.opdc.go.th/content.
php?menu_id=5&content_id=2442](http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_id=2442)
- สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2540). *รัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ”

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยบูรพา จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะประโยชน์ต่อองค์การหน่วยงานราชการและผู้ที่มีความสนใจโดยทั่วไป คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัย

ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้จากท่านไว้เป็นความลับ โดยจะนำไปใช้เพื่อสรุปผลการวิจัยเป็นภาพรวมเท่านั้น และจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามไม่ว่ากรณีใด ๆ ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและสมบูรณ์จะช่วยให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความถูกต้อง ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างรอบคอบและครบทุกข้อ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง

แบบสอบถามมี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

นายชงเทพ สรรชนสมบัติ

นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. อายุ	☐ 18-25 ปี ☐ 36-45 ปี	☐ 26-35 ปี ☐ 46 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา	☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6/ปวช.) ☐ ปริญญาตรี	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ อนุปริญญา หรือปวส ☐ ปริญญาตรีขึ้นไป
4. อาชีพ	☐ เกษตรกร ☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....	☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ☐ พนักงานเอกชน/รับจ้าง
5. รายได้ต่อเดือน	☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 10,001-15,000 บาท	☐ 5,000-10,000 บาท ☐ 15,001 บาทขึ้นไป
6. สถานภาพทางสังคมในหมู่บ้านหรือชุมชน	☐ ผู้บริหารท้องถิ่น ☐ ผู้นำชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	☐ ผู้นำองค์กรชุมชนต่าง ๆ ☐ ประชาชนทั่วไป

ส่วนที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด
ระดับการปฏิบัติมีตั้งแต่ 1-5 ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติ มากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติ มาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติ ปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติ น้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติ น้อยที่สุด

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หลักประสิทธิผล					
1. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการวางแผนการดำเนินงานให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้					
2. เทศบาลตำบลบางปะกง จัดทำแผนพัฒนาองค์กรทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาว ที่เหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติ ได้จริง					
3. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และ เป้าหมายของเทศบาลให้บุคลากรและประชาชนทราบ					
4. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการติดตามและประเมินผล งานตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการปฏิบัติในท้องถิ่น					
5. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการปรับปรุงและพัฒนา แผนการดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและ เป็นระบบ					
หลักประสิทธิภาพ					
6. การบริหารราชการของเทศบาลตำบลบางปะกงมีการ ออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคการ บริหารจัดการอย่างเหมาะสม					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. เทศบาลตำบลบางปะกงบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่า และมีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัย เพื่อลดต้นทุน					
8. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้บุคลากรตรงตามตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ					
9. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีมอบหมายงานอย่างชัดเจน					
10. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอนที่รวดเร็ว ตามระยะที่กำหนดไว้					
หลักการตอบสนอง					
11. เทศบาลตำบลบางปะกงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ					
12. เทศบาลตำบลบางปะกงนำข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ					
13. เทศบาลตำบลบางปะกงตอบสนองความคาดหวังในการปฏิบัติงานต่าง ๆ แก่ประชาชนได้					
14. เทศบาลตำบลบางปะกงตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้มารับบริการได้ตามตรงความต้องการ					
15. เทศบาลตำบลบางปะกงได้แก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ และความเดือนร้อนต่าง ๆ ได้ด้วยความรวดเร็ว					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หลักการรับผิดชอบ					
16. เทศบาลตำบลบางปะกง มีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำต่อสาธารณะ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม					
17. ผู้บริหารได้สื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผนการดำเนินงานขององค์กรแก่เจ้าหน้าที่และประชาชนให้ทราบ					
18. ข้าราชการและลูกจ้างมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าขององค์กรที่ตนสังกัดอยู่					
19. ข้าราชการและลูกจ้างตระหนักในความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนและส่วนรวม พร้อมรับการตรวจสอบและประเมินผล					
20. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะที่เกิดขึ้นภายในชุมชน					
หลักความโปร่งใส					
21. เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดเผยข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างถูกต้อง					
22. ประชาชนได้รับคำชี้แจงหรือการแก้ไขปัญหา กรณีมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม					
23. เทศบาลตำบลบางปะกง เผยแพร่ผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบสม่ำเสมอ					
24. เทศบาลตำบลบางปะกง มีระบบและกระบวนการตรวจสอบ ประเมินผล ที่ทำให้ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน					
25. เทศบาลตำบลบางปะกง มีระบบการประชาสัมพันธ์ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หลักการมีส่วนร่วม					
26. เทศบาลตำบลบางปะกง ได้เปิดโอกาสให้ประชาชน เสนอปัญหา และความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึง					
27. เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย และการใช้งบประมาณของเทศบาล					
28. เทศบาลตำบลบางปะกง มีกระบวนการและกลไก ในการติดตามตรวจสอบการทำงานโดยภาคประชาชน					
29. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและประชาชน					
30. ในการประชุมสภาเทศบาล ในแต่ละครั้ง เทศบาลเชิญ ผู้แทนกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ เข้าร่วม					
หลักการกระจายอำนาจ					
31. ผู้บริหารเทศบาลมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจใน การปฏิบัติงานบางส่วน ในกับข้าราชการฝ่ายปฏิบัติงาน					
32. เทศบาลตำบลบางปะกงกระจายอำนาจการตัดสินใจ ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชุมชนให้ภาคประชาชนตัดสินใจ					
33. เทศบาลตำบลบางปะกงมอบอำนาจการตัดสินใจใน การดำเนินโครงการภายในชุมชนให้แก่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน					
34. ผู้บริหารเทศบาลปล่อยให้แต่ละ สำนัก/กอง ต่าง ๆ บริหารจัดการตนเองโดยอิสระไม่แทรกแซงการทำงาน เพียงกำกับดูแลตามขั้นตอนและอำนาจหน้าที่					
35. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการถ่ายโอนอำนาจการ ตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจให้แก่ผู้ร่วมงานอย่าง เหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
หลักนิติธรรม					
36. เทศบาลตำบลบางปะกง ได้ตราเทศบัญญัติและระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาล เพื่อถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม					
37. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด					
38. เทศบาลตำบลบางปะกง มีการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและถูกต้อง					
39. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้องทั้งตามหลักกฎหมายและระเบียบวินัย					
40. เทศบาลตำบลบางปะกงบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคล หรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ					
หลักความเสมอภาค					
41. ผู้บริหารเทศบาลประเมินผลงาน ข้าราชการ/ลูกจ้างอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ					
42. เทศบาลตำบลบางปะกงยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง					
43. ผู้บังคับบัญชาให้ความสนับสนุนแก่สมาชิก ในทีมงานทุกอย่างเท่าเทียมกัน					
44. เทศบาลตำบลบางปะกงเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหา ด้วยความเท่าเทียมและเสมอภาค					

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
45. เทศบาลตำบลบางปะกง ให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยก เพศ เชื้อชาติ อายุ และความพิการ					
หลักมุ่งฉันทามติ 46. เทศบาลตำบลบางปะกง มีแนวทางในการหาข้อตกลงด้วยกระบวนการจากข้อคิดเห็นของกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง					
47. เทศบาลตำบลบางปะกงจัดประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อยุติร่วมกันอย่างเป็นธรรม					
48. บุคลากรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของ เทศบาลตำบลบางปะกงผ่านการแสดงประชามติอย่างสม่ำเสมอ					
49. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้กระบวนการตัดสินใจเพื่อสรุปข้อคิดเห็น					
50. เทศบาลตำบลบางปะกงมีการบริหารงานโดยยึดหลักฉันทามติ					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

---

1. ท่านคิดว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกงครอบคลุมทุกด้านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกงอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC)

ตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective
Congruence) เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบางปะกง

ข้อ	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
หลักประสิทธิภาพ						
1.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	เทศบาลตำบลบางปะกง จัดทำแผนพัฒนาองค์กร ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่เหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
3.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมายของเทศบาลให้บุคลากรและประชาชนทราบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการติดตามและประเมินผลงานตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการปฏิบัติในท้องถิ่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการปรับปรุงและพัฒนาแผนการดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
หลักประสิทธิภาพ						
6.	การบริหารราชการของเทศบาลตำบลบางปะกงมีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
7.	เทศบาลตำบลบางปะกงบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีการใช้เทคโนโลยีเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
9.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีมอบหมายงานอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอนที่รวดเร็ว ตามระยะที่กำหนดไว้	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
หลักการของปรองดอง						
11.	เทศบาลตำบลบางปะกงสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
12.	เทศบาลตำบลบางปะกงนำข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13.	เทศบาลตำบลบางปะกงตอบสนองความคาดหวังในการปฏิบัติงานต่าง ๆ แก่ประชาชนได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14.	เทศบาลตำบลบางปะกงตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้รับบริการได้ตามตรงความต้องการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15.	เทศบาลตำบลบางปะกงได้แก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ และความเดือนร้อนต่าง ๆ ได้ด้วยความรวดเร็ว	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
หลักการระงับข้อพิพาท						
16.	เทศบาลตำบลบางปะกง มีพันธะความรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำต่อสาธารณะ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17.	ผู้บริหารได้สื่อสารและทำความเข้าใจในเรื่องของแผนการดำเนินงานขององค์กรแก่เจ้าหน้าที่และประชาชนให้ทราบ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
18.	ข้าราชการและลูกจ้างมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่า ขององค์กรที่ตนสังกัดอยู่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19.	ข้าราชการและลูกจ้างตระหนักในความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของตนและส่วนรวม พร้อมรับการ ตรวจสอบและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการแสดงความ รับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะที่เกิดขึ้นภายใน ชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
หลักความโปร่งใส						
21.	เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดเผยข้อมูลและ ข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ อย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22.	ประชาชนได้รับคำชี้แจงหรือการแก้ไขปัญหา กรณีมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ไม่ ถูกต้องเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.	เทศบาลตำบลบางปะกง เผยแพร่ผลการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24.	เทศบาลตำบลบางปะกง มีระบบและกระบวนการ ตรวจสอบ ประเมินผล ที่ทำให้ปลอดจากการ ทุจริตคอร์รัปชัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25.	เทศบาลตำบลบางปะกง มีระบบการ ประชาสัมพันธ์ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
หลักการมีส่วนร่วม						
26.	เทศบาลตำบลบางปะกง ได้เปิดโอกาสให้ ประชาชนเสนอปัญหา และความต้องการของ ประชาชนอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
27.	เทศบาลตำบลบางปะกง เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย และการใช้งบประมาณของ เทศบาล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28.	เทศบาลตำบลบางปะกง มีกระบวนการและกลไก ในการติดตามตรวจสอบการทำงานโดยภาค ประชาชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29.	เทศบาลตำบลบางปะกง มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงานและประชาชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30.	ในการประชุมสภาเทศบาล ในแต่ละครั้ง เทศบาล เชิญผู้แทนกลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ เข้าร่วม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
หลักการกระจายอำนาจ						
31.	ผู้บริหารเทศบาลมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานบางส่วนให้กับข้าราชการฝ่าย ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32.	เทศบาลตำบลบางปะกงกระจายอำนาจการ ตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชุมชนให้ภาค ประชาชนตัดสินใจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33.	เทศบาลตำบลบางปะกงมอบอำนาจการตัดสินใจ ในการดำเนินโครงการภายในชุมชนให้แก่ กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34.	ผู้บริหารเทศบาลให้แต่ละ สำนัก/กอง ต่าง ๆ บริหาร จัดการตนเองโดยอิสระไม่แทรกแซงการทำงานเพียง กำกับดูแลตามขั้นตอนและอำนาจหน้าที่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการถ่ายโอนอำนาจการ ตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจให้แก่ผู้ร่วมงาน อย่างเหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
เนื้องานเชิงประจักษ์						
36.	เทศบาลตำบลบางปะกง ได้ตราเทศบัญญัติและระเบียบ ข้อบังคับของเทศบาล เพื่อถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37.	เทศบาลตำบลบางปะกง มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38.	เทศบาลตำบลบางปะกง มีการใช้อำนาจในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและถูกต้อง	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
39.	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้องทั้งตามหลักกฎหมายและระเบียบวินัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
40.	เทศบาลตำบลบางปะกงบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคล หรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
เนื้องานเชิงนามธรรม						
41.	ผู้บริหารเทศบาลประเมินผลงาน ข้าราชการ/ลูกจ้าง อย่างเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
42.	เทศบาลตำบลบางปะกงยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43.	ผู้บังคับบัญชาให้ความสนับสนุนแก่สมาชิก ในทีมงานทุกอย่างเท่าเทียมกัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
44.	เทศบาลตำบลบางปะกงเปิดโอกาสให้ประชาชน แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหา ด้วยความเท่าเทียมและเสมอภาค	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	ประมาณค่าความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ			ค่า IOC	แปล ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
45.	เทศบาลตำบลบางปะกง ให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยก เพศ เชื้อชาติ อายุ และความพิการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ผลรวมเฉลี่ย						
46.	เทศบาลตำบลบางปะกง มีแนวทางในการหาข้อตกลงด้วยกระบวนการจากข้อคิดเห็นของกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
47.	เทศบาลตำบลบางปะกงจัดประชามหุ้บ้านเพื่อให้ได้ข้อยุติร่วมกันอย่างเป็นธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
48.	บุคลากรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานของ เทศบาลตำบลบางปะกงผ่านการแสดงประชามติอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
49.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการใช้กระบวนการตัดสินใจเพื่อสรุปข้อคิดเห็น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
50.	เทศบาลตำบลบางปะกงมีการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.05 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกทุกข้อ

ในการพิจารณาความเที่ยงตรงรายข้อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณา ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจ

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

จากนั้นจึงนำผลการตอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งเรียกว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{IOC} &= \frac{\sum R}{N} \\ &= 0.95 \end{aligned}$$

สรุปว่า แบบสอบถามการวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ตำบลบางปะกง **ใช้ได้**